Kmečki koledar • Bauernkalender

2015

Andreas Lutschounig *kmetija pri Riapeču/vlg. Rippitsch, Resnica, Borovlje/Ressnig, Ferlach*

Januar 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
29	30	31	Novo leto **01**	Vasilij 02	Genovefa 03	1. ned., Angela **04**
Milena 05	trije kralji **06**	Rajmund 07	Severin 08	Julijan 09	Viljem 10	2. ned., Pavlin Ogl. Jezusov krst **11**
Tatjana 12	Hilarij 13	Oton, Feliks 14	Pavel pušč. 15	Marcel 16	Anton pušč. 17	3. ned., Marjeta Ogr. **18**
Makarij 19	Fabijan, Boštjan 20	Neža (Jana) 21	Vincenc 22	Henrik 23	Frančišek Sal. 24	4. ned., spr. ap. Pavla **25**
Timotej, Tit 26	Angela Merici 27	Tomaž Akv. 28	Valerij 29	Martina, Hijacinta 30	Janez Bosko 31	01

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilvanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern - Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

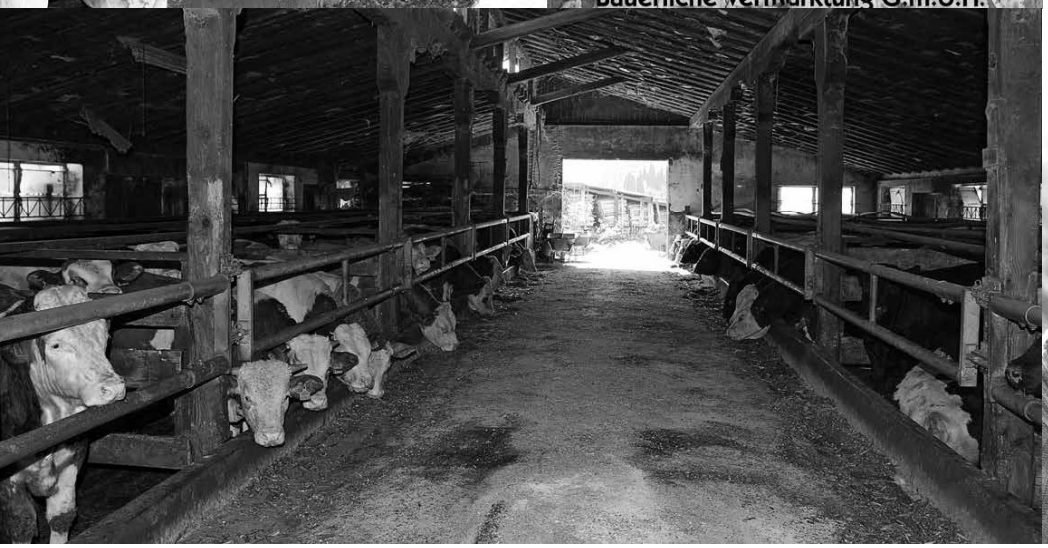

Andreas Lutschounig

kmetija pri Riapeču/vlg. Rippitsch

Resnica, Borovlje/Ressnig, Ferlach

»Mladi svoje izkušnje naredijo sami!«

Na Resnici pri Borovljah stoji Riapečeva kmetija družine Lutschounig. Dolga leta je imel vajeti kmetije v rokah Andreas Lutschounig, pred nekaj leti pa jo je predal v najem sinu Martinu.

Andreasa poznajo kmetje po vsem južnem Koroškem. Več kot 25 let je bil predsednik Rožanskega krožka za pitanje govedi/Rindermastring Rosental in v tem času spoznal številne kmetije, kmete in kmetice, doživel je preobrate in strukturne spremembe na naših območjih. »Doraščal sem v Podgradu in sem tukajšnjo kmetijo kasneje podedoval od svojega strica, ki me je v 1950-ih letih vzel k sebi, ker sam ni imel otrok. Kmetijo sem prevzel leta 1966 in jo postopoma prezidaval, urejal in obnovil.« Vsa leta je Andreas hodil v službo in zraven kmetoval. Najprej je bil zaposlen na žagi družine Wernig v Podgori, nato pa je bil vse do upokojitve hišinik na glavni šoli v Borovljah. Na domači kmetiji je leta 1972 sezidal sodoben hlev za pitanje bikov, kakršnega v taki obliki na Koroškem ni bilo najti – tako sodoben je bil! Podoben hlev je videl v Švici in je bil navdušen nad tem, kako preprosto je mogoče zgraditi hleve, zato je ideje udejanil na lastni kmetiji že kar nekaj mesecev zatem. »Biki stojijo na rešetkah in pod njimi sta dve laguni za gnojevko. Bike imamo razedeljene po starosti in dobi pitanja v boksih, iz katerih žival, ko je do konca spitana, direktno nakladamo na tovornjake. Sistem je zelo enostaven in čreda zelo mirna. Hlev je dobro prezračen in zato tudi nimamo kakšnih zdravstvenih težav pri živini, kar je zanimivo, saj dobivamo male bikce iz najrazličnejših kmetij in hlevov.«

Andreas se je vedno angažiral tudi pri krožku za pitanje govedi, kateremu je kasneje tudi predsedoval. »Že zgodaj smo vedeli, da moramo kmetje sodelovati, ker bomo le tako močni. Danes smo v dobrem položaju, da lahko kot koroško združenje skupno kupujemo in prodajamo svoje govedo. Odvzem živega goveda je kmetijam zagotovljen, če se pri nas včlanijo. Zagotovimo cene po teži. Vsako žival se pri kmetiji naloži, nato se jo stehta, potem pa dobita kmet ali kmetica obračun s točno težo, pri zakolu tudi z dokumentacijo veterinarskega pregleda. Kupujemo in prodajamo teličke, mlado govedo za nadaljnje pitanje v pitališčih in do konca spitano govedo oz. staro govedo za zakol. Zakol je organiziran v celovški klavnici, kjer preko našega podjetja »Kärntner Fleisch« prodajamo meso,« pripoveduje Andreas.

Z nakupom in prodajo govedi se je začel intenzivneje ukvarjati, ko je začel po upokojitvi kot šolski hišnik spremljati tovornjake pri nakladanju in razkladanju živine. Tudi z lastnim avtomobilom in prikolico je prevozil veliko kilometrov po Koroškem. »Prišel sem dejansko v zadnji kot naše Koroške in spoznal kmetije, kjer si sploh ne bi več mislil, da tam še kdo kmetuje. Zelo spoštujem vse te kmete – predvsem gorske. Pod kakšnimi pogoji, s kakšno motivacijo in doslednim delom kmetujejo in si ohranjajo svoje ekstistence!« Čeprav je Andreas svojo funkcijo kot predsednik pri krožku oddal na začetku leta 2014, še vedno podpira novi, mlajši tim in mu stoji ob strani, kadar je pomoč potrebna.

Vendar se je že precej umiril, za prihodnost pa si želi, da bi imel več časa in da bi tudi vsakdanjik bil malo mirnejši. »Prevažanje in nakladanje živali po kmetijah je vsak dan povezano tudi s stresom. Vsak, ki ima doma žival, ve, da je tuj človek, ki pride na kmetijo, tudi za žival vedno faktor stresa. In napetost je tudi pri nas, ki to žival potem prevažamo. Nisem več najmlajši in opažam, da vsega ne zmorem več tako kakor prej,« pravi Andreas. Naslednja leta bi rad užival svoj pokoj in pravi: »Rad bi imel še kakih 15 lepih in zdravih let. Potem bom star 90 let in morda bom do tedaj dejansko vse doživel. Poleg vsega sem tudi lovec in zelo si želim, da bi se lahko spet večkrat posvečal lovu.«

Andreas zelo uživa doma pri Riapeču, ko vidi, kako kmetuje njegov sin Martin z ženo Petro. Pri delu pa pomaga že vnuk Klausi, ki obiskuje kmetijsko šolo Stiegerhof v Dični vasi. Tudi vnukinja Viktoria že pridno pomaga, za živ žav pa poskrbi najmlajši vnuk Maximilian. »Pri nas je navada, da se pogovarjamo drug z drugim. S sinom se večkrat pomeniva, kaj bomo naredili, katero žival bomo prodali in kakšni so načrti za prihodnost. Za vsakega starejšega kmeta je lahko samo lepo, ko vidi, da mlajši razvijajo kmetijo naprej in kdaj pa kdaj tudi stopajo po stopinjah prednikov. Na to sem pri nas zelo ponosen in lepo se mi zdi,« pravi Andreas.

Na vprašanje, kakšen je bil zanj proces predaje vodilnih nalog na mlajšo generacijo, najde Andreas zelo jasne besede: »Starejši se moramo zavedati, kako se nam je godilo, ko smo sami prevzeli kmetije. Začetki so vedno povezani z viški in padci. Vsak mora narediti svoje izkušnje in mladim moramo dovoliti, da jih naredijo! Od trenutka, ko sem kmetijo predal Martinu, ima on glavno odgovornost in zadnjo besedo. To morda ni vedno enostavno za starejšega, je pa dejstvo, ki ga je treba spoštovati in vzeti na znanje!«

»Die Jungen machen ihre Erfahrungen selbst!«

Andreas Lutschounig, vlg. Rippitsch, ist weit über die Grenzen seiner Heimatgemeinde Ferlach bekannt. Über 25 Jahre war er Obmann des Rindermastringes Rosental und hat zur Entwicklung der gemeinschaftlichen bäuerlichen Fleischvermarktung in Kärnten viel beigetragen. Zu Hause in Ressnig bei Ferlach hat er über all die Jahre selbst einen erfolgreichen Stiermastbetrieb geführt. Mittlerweile hat er das Zepter an seinen Sohn Martin übergeben, um verdient in den Ruhestand zu treten. Wer allerdings Andreas kennt, der weiß, dass von Ruhestand keine Rede sein kann.

»Ich habe diesen Hof von meinem Onkel übernommen, weil dieser keine Kinder hatte. Schritt für Schritt habe ich den Betrieb erneuert, erweitert und neue Schwerpunkte gesetzt – alles im Nebenerwerb«, erzählt Andreas. Im Jahr 1972 hat er einen neuen Stiermaststall gebaut mit Stierboxen und Spaltenboden. Ein Großer Fressgang ermöglicht eine rasche Fütterung und nach wie vor wird hier erfolgreich Stiermast betrieben. Damit hat Andreas sehr viel Freude! »Ich genieße es, dass wir uns mit der jungen Generation verstehen. Wir stehen oft beisammen und besprechen, was getan wird, wann wir welche Partie fertig gemästeter Stiere verkaufen, was nach kommt. Es freut mich, wenn ich sehe, wie bereits mein Enkel auf dem Traktor die Felder erkundet!« erzählt Andreas.

Für ein gutes Miteinander in den bäuerlichen Familien hat seiner Meinung nach die ältere Generation eine sehr bedeutende Rolle. »Was soll man den Jungen raten, die machen ihre Erfahrungen von selbst. Doch sehr oft sehe ich, dass gerade die ältere Generation mit den Jungen nicht zurechtkommt, weil das Loslassen nicht funktioniert. Deshalb mein Rat an die Älteren, wenn die Jungen übernehmen, haben diese dann das letzte Wort! Sie tragen die Verantwortung und begleichen am Ende die Rechnung!«

Karli Krautzer *kmetija pri Kraucarju, Šentpeter pri Šentjakobu v Rožu/St. Peter bei St. Jakob i. R.*

Februar 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
27	28	29	30	31		5. ned., Brigita Irska 01
svečnica 02	Blaž 03	Veronika 04	Agata 05	Pavel Miki 06	Rihard 07	6. ned., Hieronim 08
Apolonija 09	Sholastika 10	Lurška m. b. 11	Reginald 12	Katarina 13	Valentin 14	7. ned., Gregorija 15
Julijana 16	Aleš, pust 17	Simeon Jer., pepelnica 18	Konrad 19	Sadot, Leon 20	Peter, Irena 21	8. ned., sed. sv. Petra 22
Polikarp 23	Matija 24	Konstancij 25	Aleksander 26	Gabrijel 27	Roman 28	01

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Karli Krautzer
kmetija pri Kraucarju
Šentpeter pri Šentjakobu v Rožu/St. Peter bei St. Jakob i. R.

»Delo v naravi mi prevetri možgane!«

V Šentpetru pri Šentjakobu v Rožu stoji kmetija družine Krautzer. Vodja kmetije Karli Krautzer je znan kot vnet predsednik domačega društva »Rož«. Dušo si najraje odpočije pri petju, ki je zanj pravi balzam. V Št. Jakobski fari vodi cerkveni zbor in zelo ga razveseli, kadar pevke in pevci s svojim petjem znajo pričarati posebno vzdušje. »Petje me že vse življenje fascinira. To je dar, ki ga lahko uživaš vse življenje, dokler glasilke to dopuščajo. Vse drugo moraš morda zaradi starosti ali drugih bolehanj opustiti, zapoješ si pa lahko vedno,« je mnenja Karli.

Doma na Kravcarjevi domačiji si je uredil udobno kmetijo. Osredotočil jo je na krave dojilje pasme visokogorskega škotskega goveda. Sredi 1990-ih let je pri Krautzerjevih zaradi tehničnega defekta pogorel stari hlev. »To me je postavilo pred nova dejstva in moral sem razmisliti, kako naprej. Tedaj so že gradili hleve s prosto rejo in ponekod so jih gradili tudi z okroglim lesom. Ta način gradnje me je zelo zanimal, predvsem zato, ker sem videl možnost, da uporabim lasten les,« pripoveduje Karli. Informiral se je po raznih predelih Avstrije, kako je treba take hleve graditi, in se nato lotil realizacije. Pri tem mu je prišlo prav, da je po poklicu zidar. Po lastnih načrtih si je zgradil hlev, ki omogoča zelo enostavno rejo živali. S pregradnjo hleva je Karli maksimalno poenostavil krmljenje krav in telet, hlev pa je zgrajen tako, da ga je mogoče zelo hitro prilagoditi potrebam črede. Zgrajen je tako preprosto, da bi se ga dalo koristiti tudi za druge namene. »Po pregradnji sem se odločil za škotsko govedo. Prej smo imeli simentalke, meni pa je bila tedaj ta nova pasma zelo všeč. To je zelo mirna žival, raste zelo počasi in meso je prava delikatesa. Preden kakšno žival zakoljemo, jo dve leti redimo, šele potem je dorasla in primerna za zakol. Ta način kmetijstva si lahko privoščimo, ker prihodki iz kmetije niso naši glavni. Kmetija pa nam daje vse dobrote, ki jih potrebujemo za dobro počutje.«

Karli je kmetijo prevzel od svojih staršev Karla in Terezije. Že kot otrok je vedel, da bo nekoč prevzel kmetijo. Čeprav dela v drugih poklicih – poleti kot zidar in pozimi kot strojnik krožne žičnice na Osojščici – mu je kmetijstvo najbolj pri srcu. »Zelo rad sem v naravi in zelo rad delam. Meni kmetija ne povzroča stresa, to je zame telesna in duševna izravnava z vsem ostalim delom, ki ga opravljam. Narava sama je čudež, ki vsako leto nekaj novega obrodi. Na primer naš sadovnjak. Bil je v korist že več generacijam in vsaka, z mano vred, ga je ohranjala, negovala, zamenjala stara drevesa z novimi in kot prej moje prednike nas še danes razveseljuje s pomladnim cvetjem. Pozno poleti in jeseni se pa veselimo sadežev. A ni lepo, ko stopiš v sadovnjak in si utrgaš sveže jabolko?«

O tem, da bi kmetijo dal v najem in se koncentriral na druge poklice, Karli ni nikoli razmišljal. Verjetno zaradi tega, ker delo na kmetiji in dobrote, ki jih kmetija daruje, preveč ceni. Predvsem pa ceni delo z živalmi. »Kadar delaš z govedom in tudi z drugimi živalmi, moraš biti umirjen, sicer žival takoj čuti stres in je delo z njo težje. Zaradi tega me to delo tudi umirja in navdihuje. V resnici si tukaj spočijem živce,« pravi Karli.

Glavne težave v kmetijstvu vidi Karli predvsem v tem, da se vse veča in ni več razumevanja za pravo mero. Zaskrbljen opazuje, kako prihajajo v Rož kmetje iz Dravske doline, oddaljene čez 50 kilometrov, da bi vzele kmetijske površine v najem. Spraševanje se, kako se take dolge poti za kmete še splačajo? Ali je to še kmetijstvo? Vprašanje je, kako dolgo bo ta način obratovanja še deloval in škoda se mu zdi, da ob tem domače kmetije izginjajo.

Za Karlija je kmetija izredno pomembna tudi v smislu samopreh rane. Kar je že vedno veljalo na kmetih, da si sam pridelaš vse, kar potrebuješ za preživetje, velja za Kravcarjevo kmetijo tudi danes. »Vedno vem, da je naša kmetija dovolj velika, da nam daje jesti in da ne bomo nikoli lačni. Tudi velikost je taka, da jo bomo vedno lahko obdelovali sami. In že samo v teh dejstvih se skriva velik del moje življenjske kvalitete. Ob vsem tem pa še kašna lepa domača pesem in že je dan lepši, že se srce nasmeji,« zaključi Karli.

»In der Natur entspannt sich die Seele!«

Karli Krautzer bewirtschaftet in St. Peter bei St. Jakob im Rosental eine kleine Landwirtschaft, die sich ganz der Mutterkuhhaltung mit schottischen Hochlandrindern verschrieben hat. Diese finden am Krautzerhof optimale Bedingungen vor, die Wiesen liegen großteils neben dem Laufstall und auch dieser ist sehr flexibel gestaltbar. Erbaut wurde er, nachdem in den 1990-er Jahren der alte Stall abgebrannt ist. Mit sehr viel Eigenleistung entstand ein mit Rundholz gebauter Laufstall, der sich sehr gut in die Landschaft einbettet.

»Ich bin sehr gerne in der Natur und das Arbeiten in der Landwirtschaft macht mir große Freude. Hier schalte ich ab, die Arbeit mit den Tieren erdet und beruhigt mich. Kein anderer Beruf kann mir diesen Luxus geben«, erzählt Karli. Von Beruf ist er Maurer und im Winter arbeitet er als Liftwart auf der Gerlitzen. »Wir müssen nicht von der Landwirtschaft leben und vielleicht gibt mir das auch die Freiheit alles so zu genießen. Ich habe auch nie daran gedacht mit der Landwirtschaft aufzuhören, denn sie gibt uns sehr viel Sicherheit. Allein die Tatsache, dass wir unser eigenes Fleisch, Gemüse, Obst produzieren ist heutzutage bereits eine Seltenheit geworden«, meint Karli und lässt seinen Blick über seinen großen Obstgarten schweifen. Seine Freizeit widmet Karli am liebsten der Musik, er ist Chorleiter des Kirchenchores der Pfarre St. Jakob im Rosental. »Das Singen befreit die Seele. Singen kann man als junger und alter Mensch. Auch wenn man sich schon schwer bewegt, ein Lied kann man dann immer noch anstimmen«, meint Karli.

Karli betrachtet die Entwicklungen in der Landwirtschaft auch in seiner Region sehr kritisch. Oft kommen Betriebe von weit her und pachten landwirtschaftliche Flächen. Ist das noch vertretbar? Der industrialisierten Landwirtschaft ist der Bezug zu Boden und dem Generationenvertrag verloren gegangen. Landwirtschaft nach dem Motto »wachsen oder weichen« kann Karlis Meinung nach nicht die Zukunftsstrategie sein.

Sonja, Gabriel in Matija Hribar *kmetija pri Točaju, Korte, Železna Kala/Trögern, Bad Eisenkappel*

Marec März 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
23	24	25	26	27	28	9. ned., Albin **01**
Neža Pr. **02**	Kunigunda **03**	Kazimir **04**	Janez **05**	Miroslav **06**	Felicita **07**	10. ned., Janez od Boga **08**
Frančiška R. **09**	Makarij, Emil **10**	Sofronij **11**	Gregor Vel. **12**	Kristina **13**	Matilda **14**	11. ned., Klemen **15**
Hilarij **16**	Patrik **17**	Ciril jer. **18**	Jožef **19**	Klavdija **20** *pomlad*	Nikolaj iz Fl. **21**	12. ned., Lea **22**
Viktorijan **23**	Dionizij **24**	Gosp. oznanjenje **25**	Evgenija **26**	Lidija **27** *Kmetijski in obrtniški sejm v Komendi*	Bojan **28** *Kmetijski in obrtniški sejm v Komendi*	13. ned., Bertold **29** cvetna nedelja, *Kmetijski in obrtniški sejm v Komendi* *poletni čas*
Amadej **30**	Kornelija, Modest **31**	01	02	03	04	05

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Sonja, Gabriel in Matija Hribar

kmetija pri Točaju

Korte, Železna Kapla/ Trögern, Bad Eisenkappel

»Hribovita območja imajo veliko potenciala!«

Visoko nad Železno Kaplo za korškimi pečmi stoji Točajeva kmetija. Leži na sončnem, južnem bregu in nudi sijajen razgled na korško cerkev. Tukaj, sredi te nepopisno lepe narave sta si svoj dom ustvarila Gabriel in Sonja Hribar s svojima skoraj že odraslima otrokoma Luko in Leno ter najmlajšim sinom Matijo.

Točajeva kmetija kraljuje 950 metrov nad morsko gladino in je za korške razmere majhna. »Obdelujemo približno pet hektarjev travnikov in pašnikov ter 42 hektarjev gozda. S tem sem najmanjši kmet v Kortah. Sem pa edini, ki ima še živino. Ko sem kmetijo prevzel od svojih staršev, sem jo preusmeril z govedoreje na ovčjerejo,« se spominja Gabriel. Danes šteje čreda redno od 30 do 50 jezerskih ovc ali očalark. »Število niha, odvisno je od tega, kolikokrat nas obišče medved,« se nasmeji Gabriel. Preusmeritev na ovčjerejo je bila za starše sicer neobičajna, organizacijsko pa je veliko enostavnejša od reje govedi. »Vedel sem, da govedo zame ni prava žival in ovca je bila zame dobra alternativa. Ker sem prej hodil vsak dan v službo v Krivo Vrbo, je bilo pomembno, da kmečki vsakdanjik uredimo tako enostavno kakor le mogoče. Približno pet let je trajalo, da smo se navadili na vse posebnosti, ki jih povzroči taka preusmeritev,« pravi Gabriel. Točajevo kmetijo vodi na ekološki način. Ker so vse površine arondirane okoli hleva, so ovce poleti na pašah in pozimi v hlevu, ki je ohranjen v svoji stari obliki in prilagojen potrebam ovčjereje. Tudi danes je fleksibilnost in preprosta organizacija kmetije zelo pomembna, saj je Gabriel pred nekaj leti ustanovil svoje lastno podjetje na področju informatike in novih medijev.

Da kmečkega dela v Kortah ni mogoče primerjati s kmetovanjem v nižinah, vsako leto znova dokazuje napor pri spravljanju sena. Poleti, konec junija do srede julija v času prve košnje, se delo na travnikih kar kopiči. Tedaj prihitijo vsi družinski člani, prijatelji in sorodniki ter poprimejo za grablje – to se skozi vsa leta ni spremenilo. »Ko sem še hodil na gimnazijo, smo imeli motorno kosilnico in vedno sem moral pomagati očetu pri košnji. Jaz sem držal kosilnico, da se ni skotalila navzdol po bregu, oče pa je kosil. Kot mladoletnik sem nato že sam kosil s to kosilnico. To je bil zelo dober trening. V tistem času sem bil nogometaš pri Slovenskem atletskem klubu in predstavljate si lahko, kako dobra je bila moja kondicija!«

Kljub vsem težavam Gabriel ni nikoli mislil, da bi opustil kmetijo. »Na to misel nisem nikoli prišel, ker je podoba Kort povezana z obdelavo površin. Že sedaj je veliko bivših pašnikov zaraščenih, ker so kmetje prenehali z živinorejo, in škoda bi bilo, ko bi živeli samo še sredi smrek. Ravno ta razgibanost pokrajine je to, kar nas navdihuje in sprosti. Če bi vse zaraslo z gozdom, bi življenjska kakovost našega kraja takoj izginila,« pravi Gabriel. Tudi zgodovina Kort je zelo zanimiva, saj so do leta 1923 bile dosegljive le z Jezerskega v Sloveniji in šele po polebiscitu leta 1920 so zgradili cesto v Železno Kaplo. Ta povezanost z Jezerskim se v zadnjih letih spet krepi, kar je videti tudi pri obisku korškega žegnanja, ki je vedno na tretjo nedeljo v juliju.

Živeti v Kortah pomeni tudi, da se je treba voziti daleč v službe ali v šole. Za vse nakupe in opravke je treba prevoziti nekaj kilometrov skozi korške peči. »Mi smo tega navajeni. Če pomislim, koliko ljudi se zjutraj in zvečer v zastojih vozi skozi velemesta in pri tem vidi le hišo poleg hiše, potem je naša pot vedno tudi užitek, saj je vsenaokrog prelepa narava,« pravi Gabriel.

Rad se spomni tudi svojega otroštva, ko sta starša živela od lastne pridelave in od prodaje pitanih bikov. Z ekonomske plati je v primerjavi s tedaj biti danes gorski kmet zelo težko. »Tedaj je moj oče za bika dobil 20.000 šilingov. Živel je od tega, da je redno prodal kakšno žival in s tem sta starša preživljala nas otroke. Danes so ti časi že zdavnaj minili in zelo me čudi, kako slabo vrednotijo kmetijstvo v naši družbi. Prepričan sem, da bi bil dober glas kmetijstva boljši, če bi pridelki bili dražji oz. bi stali toliko, kolikor dejansko stanejo brez podpor. Ko bi družba spet plačala primerno ceno za prehrano, bi se zavedala pomembnosti kmetijstva. Pa tudi kmet bi sebe bolj cenil, če bi za svoje pridelke bil primerno plačan.«

Izzive za kmetijstvo vidi Gabriel v zagotovitvi prehrane in živilski varnosti. »Ob intenzivnem kmetovanju v nižinah že nekaj časa opažamo, da zemlja nima več te rodovitne zmogljivosti, ki jo je imela nekdaj. Če bomo te površine z optimalnimi pridelovalnimi pogoji izčrpavali še naprej, potem bo morda spet zanimivo pridelovati in kmetovati v območjih, ki nimajo optimalnih pogojev. Mislim, da bodo hribovita območja v takih časih spet pridobila na veljavi in veseli bomo, če bomo tu ohranili kmetijstvo!«

»Die Randlagen bergen viel Potential!«

In Trögern hoch über Bad Eisenkappel liegt der Bauernhof der Familie Hribar. Auf einem sonnigen Südhang gelegen, mit einer herrlichen Aussicht auf die Trögerner Kirche, kann man hier gut die Seele baumeln lassen. Sobald allerdings im Sommer die Heuarbeit beginnt, wird aus der Idylle schnell harter Bergbauernalltag. »Wir bewirtschaften rund 5 Hektar Bergwiesen und 42 Hektar Wald. Damit sind wir hier in Trögern der kleinste Betrieb und trotzdem reichte es früher für meine Eltern, um unsere gesamte Familie zu ernähren«, erzählt Gabriel. Heute wird der Bergbauernbetrieb im Nebenerwerb mit der Brillenschafzucht geführt. »Als ich den Betrieb von meinen Eltern übernommen habe, wurde der Hof von der Rinderzucht auf die extensivere Schafzucht umgestellt. Das hat mir immer die notwendige Flexibilität garantiert, um hauptberuflich im Bereich der Informatik beschäftigt zu sein. Wir haben den alten Stall in seinen Grundfesten erhalten und ihn der Schafhaltung entsprechend umgestaltet. Die Devise war immer: so einfach wie möglich für Mensch und Tier!«

Trotz der - vor allem im Sommer - beschwerlichen Arbeit, hat Gabriel nie daran gedacht die Bewirtschaftung aufzugeben. »Die Kulturlandschaft in Trögern prägen Wiesen und Weiden. Die Bewirtschaftung dieser Flächen ist direkt mit unserem Wohlbefinden verknüpft. Ich könnte mir nicht vorstellen inmitten eines Fichtenwaldes zu leben. Gerade die Vielseitigkeit der Landschaft ist das Besondere für mich!«, erzählt Gabriel. Die größten Herausforderungen in der Landwirtschaft sieht Gabriel vor allem in den Folgen der industrialisierten Intensivlandwirtschaft in Gunstlagen. »Es wird immer mehr auf immer weniger Fläche produziert. Das hat Folgen für das Trinkwasser und für die Fruchtbarkeit der Böden. Wenn wir diese Gunstlagen weiterhin ausbeuten, kann ich mir vorstellen, dass Randlagen wieder an Bedeutung gewinnen. Heute sind wir meist mit der These konfrontiert, dass sich die Berglandwirtschaft nicht rechne. Zukünftig liegt aber gerade in diesen Bereichen vielleicht der notwendige Puffer zur Sicherung der Lebensmittelproduktion!« meint Gabriel.

Hanzej Samselnig *kmetija pri Puhu/vlg. Buchbauer, Šmiklavž pri Rudi/St. Nikolai bei Ruden*

April 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
30	31	Hugo 01	Franč. P., veliki četrtek 02	Irena, veliki petek 03	Izidor 04	14. ned., Vincenc velika noč 05
Irenej Sirn. velikonočni ponedeljek 06	Janez Sol. 07	Albert 08	Valtruda 09	Apolonij 10	Stanislav 11	15. ned., Lazar bela nedelja 12
Martin 13	Valerijan 14	Helena 15	Bernardka L., 16	Rudolf 17	Elvetrij 18	16. ned., Leon 19
Hilda 20	Anzelm 21	Leonid 22	Jurij, Vojteh 23	Fidel 24	Marko 25	17. ned., mati d. sveta 26
Hozana K. 27	Peter Chanel 28	Katarina S. 29	Pij V. 30	01	02	03

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Hanzej Samselnig
kmetija pri Puhu/vlg. Buchbauer
Šmiklavž pri Rudi/St. Nikolai bei Ruden

»Kmet, vzemi si čas!«

Ko v farni cerkvi v Šmiklavžu pri Rudi zazvenijo orgle, jih ponavadi igra Hanzej Samselnig. Vodja šmiklavškega cerkvenega zbora se je v prostem času zapisal glasbi, po poklicu pa je Hanzej kmet. Njegova kmetija je v soseščini farne cerkve sredi Šmiklavža. »Vedno sem želel, da iz domače kmetije naredim več. Že kot otrok sem si mislil, da bom kmetijo verjetno nekoč prevzel. Ko sem doraščal, sem rad prijel za delo in pomagal staršem. Tako sem spoznal posamezna dela in tudi razmišljal, kako bi sam kmetoval,« pripoveduje Hanzej.

Najprej se je Hanzej šolal na upravni šoli pri Šentjurju, nato pa se je le odločil, da prevzame Puhovo kmetijo. »Moj oče je poleg kmetije bil zaposlen pri zadrugi v Velikovcu in skupaj z mamo sta vodila kmetijo tako, kakor je bilo prej običajno in imeli smo od vsega nekaj. S prevzemom kmetije sem stvari začenjal dograjevati. Nekaj površin je prišlo zraven in tudi nekaj zemlje sem vzel v zakup. Skupno obdelujem sedaj 50 hektarjev polj in travnikov. Morda bo v prihodnosti prišlo še kaj zraven, sicer pa mi ta velikost že zadostuje. Vesel sem, da vse tako lepo teče!«

Ko gleda nazaj na razvoj Puhove kmetije, vidi Hanzej glavni preobrat v preusmeritvi na ekološko kmetovanje. Od tedaj naprej se je vse bistveno spremenilo – reja živali in pridelava na poljih. Zdaj dela po štiriletnem kolobarjenju in uživa v tem, da prinese vsaka letina svoje – včasih nepričakovane – rezultate. Preusmeritev je bila v letu 2009. Tedaj so ga sosedje kar malo postrani gledali, češ da je postal »ziran«, kakor pravijo v Podjuni. Hanzej se pri tem nasmeji. Prepričan je, da se je odločil za pravilno pot, saj ga narava vsako leto preseneti in obdari na novo. »Seveda je včasih polje kar polno s travo ali s kakšnim plevelom. Tedaj se tudi malo jezim, ampak tako pač je. Odločitev za ekološko kmetovanje sem kar nekaj časa tehtal, nisem prav vedel, če se naj spustim v to ali ne. Navsezadnje pa sem se nekoč enostavno odločil in se strokovno začel poglabljati v ekološki način kmetovanja,« pravi Hanzej. Nato je bilo treba malenkosti pregraditi in prilagoditi živinorejo ekološkim standardom. Kmetija je osredotočena na poljedeljstvo in pridelavo mleka. Danes je v hlevu 20 krav molznic z naraščajem vred. Puhovi so včlanjeni v rejsko zvezo in v kontrolno društvo. Odkar je kmetijo prevzel Hanzej, so se stvari močno razvile. In čeprav so se okvirni pogoji v kmetijstvu krepko spremenili, si Hanzej tudi danes ne bi izbral drugega poklica.

Dokaj kritično gleda na razvoj v kmetijstvu, saj trenutne strukturne spremembe puščajo sledove tudi v okolici Šmiklavža. »Kmetije pri nas opuščajo. V kmetijstvu gre smer še vedno v večanje in ponovno večanje. Pridelali naj bi vedno več. In potem še vedno ne zadostuje, kar se pridela. To naj bi bila pravilna pot? Podobno je tudi s kmetijskimi investicijami. Nekmečko prebivalstvo se verjetno niti ne zaveda, kako visoke so investicije v kmetijstvu. Dejansko vse, kar pridelamo, ponovno investiramo v svoje kmetije in umetnost je v tem, da najdeš pravilno sredino in mero. Veliko kmetij se pri investicijah zakalkulira in potem se začenja negativni vrtinec navzdol. Ob teh pojavih me razvoj našega domačega kmetijstva tudi malo skrbi. Sprašujem se, kam bo to pripeljalo in kakšne bodo kmetije v nekaj letih.«

Energijo črpa Hanzej predvsem iz lepot narave. Vedno znova ga očara, kaj narava vse zmore in kako lepo je, ko vse cveti in nato zori. Prepričan je, da je prihodnost kmetijstva v ekološkem kmetovanju in v spoštovanju narave in njenih zmogljivosti. Želel bi si, da bi kmečko delo in pomen kmetijstva spet pridobila na spoštovanju. Skrbi ga, da se družba celovitosti kmetijstva ne zaveda. »Morda imamo tudi prešibko stanovsko zastopstvo. Potrebujemo dobre kmečke zastopnike, ki bi bolj samozavestno nastopali do drugih gospodarskih panog. Prišli smo do točke, ko bo tudi kmetijstvo treba zaščititi,« pravi Hanzej.

Poleg svojega dela na kmetiji je Hanzej tudi izvedenec za zavarovalnje pri škodah zaradi toče, v občini Ruda pa je izobraževalni referent Koroške kmetijske zbornice. V okviru teh dejavnosti veliko vidi in pride naokrog. »Delo kot izvedenec mi omogoča, da vidim kmetije po vsem Koroškem. Tako vedno spet spoznam kaj novega in zanimivega. Več kot vidim, bolje se počutim doma. Če vidiš toliko različnih kmetijskih obratov, potem zelo ceniš, kar imaš doma.«

Za prihodnost si Hanzej želi, da bi ostal zdrav in bi se kmetija razvijala naprej tako dobro kot doslej. Prepričan je, da je v kmetijstvu veliko potenciala tudi v prihodnje in svetuje mladim: »V kmetijstvu si je treba vzeti čas in korak za korakom realizirati ideje. Tudi če kaj spodleti, naj to ne bo vzrok za prenehanje ali obupavanje. Vse je za nekaj dobro – umetnost je spoznati prav to!«

»Bauer, nimm dir Zeit!«

In St. Nikolai bei Ruden bewirtschaftet Johann Samselnig seinen Betrieb, den er im Vollerwerb führt und auf Milchwirtschaft und Ackerbau ausgerichtet hat. Insgesamt stehen im Stall 20 Milchkühe und es werden ca. 50 Hektar Ackerland bearbeitet.

Die Bewirtschaftung hat er vor einigen Jahren auf die biologische Wirtschaftsweise umgestellt und freut sich jeden Tag über diesen Schritt. »Bio-Bauer zu sein ist eine Lebensart. Das beschränkt sich nicht nur auf die Produktionslinien sondern es hat sehr viel mit der Achtung der natürlichen Vielfalt zu tun!«, erzählt Johann.

Er ist mit vollster Überzeugung Bauer und würde seinen Beruf nicht tauschen. »Als Sachverständiger der Hagelversicherung bin ich sehr viel unterwegs und sehe viele andere Betriebe. Das schärft auch meinen Blick auf unseren Betrieb und man wird nicht so schnell betriebsblind!« lacht Johann. Sehr kritisch betrachtet Johann die allgemeine Wertschätzung des bäuerlichen Lebens und Schaffens in der Öffentlichkeit. Seiner Meinung nach ist vielen nicht bewusst, welche wichtigen Aufgaben die Landwirtschaft leistet und wieviel Arbeit hinter der landwirtschaftlichen Produktion steckt.

Seine Energie schöpft Johann vor allem aus der Natur und es verzaubert ihn immer wieder, welche Kraft in den Pflanzen steckt. Wenn im Frühjahr alles sprießt und blüht und danach im Sommer die Erntezeit beginnt, dann kann man das kaum mit Worten beschreiben. Sehr wichtig ist ihm auch die Musik. Als Chorleiter des Kirchenchores in St. Nikolai und Organist hat er einen sehr guten Gegenpol zum landwirtschaftlichen Alltag.

Für die Zukunft wünscht sich Johann vor allem Gesundheit. Er ist davon überzeugt, dass in der Landwirtschaft sehr viel Potential steckt und rät der Jugend: »Wer in der Landwirtschaft arbeitet, braucht Zeit um Schritt für Schritt seine Ideen verwirklichen zu können. Dazu gehört auch, dass manchmal etwas nicht so klappt wie geplant. Die Kunst dabei ist es, zu erkennen, dass auch die Misserfolge wichtig und gut sind!«

Janez Per *Perova domačija, Mengeš (SLO)*

Maj Mai 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
27	28	29	30	Jožef, državni praznik **01**	Boris **02**	18. ned., Filp, Jakob **03**
Florijan **04**	Angel **05**	Dominik Savio **06**	Gizela **07**	Viktor, Milan **08**	Pahomij **09**	19. ned., Antonin materinski dan **10**
Olga **11**	Pankracij **12**	Servacij, Fatima M. **13**	Bonifacij, Matija vnebohod **14**	Zofija (Sonja) **15**	Janez Nepomuk **16**	20. ned., Jošt **17**
Erik **18**	Peter **19**	Bernardin Sien. **20**	Valens **21** *Dobrote slovenskih kmetij v Ptuju*	Julija, Emil **22** *Dobrote slovenskih kmetij v Ptuju*	Renata **23** *Dobrote slovenskih kmetij v Ptuju*	21. ned.,Vincenc binkošti **24** *Dobrote slovenskih kmetij v Ptuju*
Urban binkoštni ponedeljek **25**	Filip Neri **26**	Avguštin, Al. Grozde **27**	Viljem **28**	Maksimin **29**	Kancijan **30**	22. ned., obiskanje d. M. **31**

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Janez Per
Perova domačija
Mengeš (SLO)

»Kmet sem iz prepričanja in ljubezni do domače zemlje!«

Janeza Pera poznajo mnogi kot člana Alpskega kvinteta, ki je med mednarodno najbolj znanimi slovenskimi ansambli narodnozabavne glasbe. Z Alpskim kvintetom je Janez med drugim prepotoval Avstrijo, Nemčijo in Švico. Slovensko narodnozabavno glasbo so ponesli v še tako oddaljeno vas. Pri tem je Janez spoznal številne prijatelje in si nabral veliko izkušenj.

Kot profesionalen »muzikant« je domači Mengeš večkrat zapustil za več mesecev, preden se je s turnej vrnil na domačo kmetijo. Ja, poleg uspehov na področju glasbe je Janez strasten kmet in vseskozi kmetuje sredi Mengša. »Moj oče je imel tukaj kovačijo in poleg nje majhno kmetijo za samooskrbo. Taka je bila pri nas tradicija pri vseh mojih prednikih, vse do mene. Živimo sredi Mengša in kovačija je ležala centralno. Spomnim se še, kako se je, ko sem bil še otrok, pri nas srečevala vsa vas in čakala, da bo oče končal z delom,« pripoveduje Janez. Ker so časi za kovače postajali vedno težji in je oče videl, da ta obrt nima prave prihodnosti, je Janeza spodbujal, naj se izuči v drugem poklicu. Postal je kovinostrugar, čeprav je tudi očetu vedno rad pomagal in se s kovačijo z veseljem ukvarjal.

Porodila pa se je tudi druga želja. »Spominjam se, ko sem še kot otrok tekal za godbo, kadar je korakala po Mengšu. Trobente so me fascinirale in kadar je godba igrala za ples – taka je bila tedaj navada, preden so se začeli pojavljati kvarteti in kvinteti – sem bil jaz sredi trobent,« pripoveduje Janez. Kasneje se je v glasbeni šoli učil igrati baritonski rog in bil že konec 1950-ih let član godbe v Mengšu. Poleg roga igra tudi pozavno in kontrabas in je od leta 1970 član Alpskega kvinteta. »Z Alpskim kvintetom smo igrali profesionalno. S temi dohodki sem lahko obnovil kmetijo, sezidali smo nov hlev in popolnoma obnovili stanovanjsko hišo. Kmetijo smo povečali s štirih hektarjev obdelovalne zemlje na dvajset. Ker sem bil veliko v Avstriji in Nemčiji, sem marsikaj videl tudi na področju kmetijstva. Veliko kmetijskih strojev sem uvozil iz Avstrije. Prvo, kar sem si privoščil, je bil traktor Steyer 18, letnik 1972 in ga imamo še danes,« se nasmeji Janez. Ostal pa je zvesti član mengeške godbe, čeprav igra danes pri veteranih, kjer se srečujejo glasbeniki starejši od 50 let.

Razvoj domače kmetije je bil vedno pomemben cilj in glavna naloga, kadar je bil Janez doma. Kmetijo je vsa leta vodil skupaj z ženo Jožico, ki sama sicer ni prišla s kmetije, vendar se je pri Perovih vsega naučila. Vozila je traktor, molzla krave in prijela za delo povsod, kjer je bilo potrebno. Jožici in Janezu so se rodili trije sinovi- Primož, Boštjan in Janez. Tudi oni so vedno pomagali in skrbeli z mamo, da je vsak dan vse lepo teklo, kadar je oče bil na turneji v tujini. »Prej sem kvintet tudi vozil in včasih sem bil vso noč na cesti, da smo se spet varno pripeljali domov. Ko sem prestopil domači prag, sem se večkrat takoj preoblekel in sedel na traktor. Seveda sem bil zaspan in dobro je bilo, da sem se vozil po travniku in ne po cesti, toda obenem mi je bilo delo na kmetiji sprostitev. Kot kmet si povezan z domačo zemljo in veliko truda je za tem, da ohranjaš kulturno krajino. To me je vedno veselilo,« pripoveduje Janez, ki visoko ceni delo malih kmetov. Kmetija pa je pomenila tudi ekonomsko svobodo: »Ko sem bil z Alpskim kvintetom v tujini, sem se včasih tudi vprašal, kaj, če se nam kaj zgodi? Pomirilo me je dejstvo, da je doma kmetija, od katere bo družina lahko živela. Bogu hvala, vedno smo se srečno vrnili.«

Perovi se med sabo dobro razumejo, pod eno streho živijo tri generacije, skupno enajst ljudi. Svoj dom sta si na domačiji ustvarila tudi dva sinova s svojima družinama in danes za živahnost skrbijo vnuki in vnukinje.

Perova kmetija je sredi Mengša, v mestu. »Dejansko smo postali mestna kmetija. Kjer so nas prej obdajali travniki in polja, so danes bloki in je vse pozidano. Mesto se širi, kar seveda za kmeta ni vedno enostavno. Na kmetiji se ukvarjamo s pridelavo mleka in veliko imamo poljščin, pridelamo razna žita, oljno ogrščico in koruzo. Jožica dela skuto in večino naših domačih dobrot lahko prodamo kar od doma, v tem je velika prednost, če si sredi mesta,« pravi Janez.

Za prihodnost si Janez želi predvsem zdravja in da bi se na domu še naprej tako dobro razumeli. Zelo lepo se mu zdi, da imajo vsi vedno nekaj skupnega, o čemer se lahko menijo. »Ali se pogovarjamo o kmetiji in kaj je treba narediti, pripraviti, ali pa govorimo o glasbi. Vsi najini otroci, tudi snahe in vnuki igrajo instrumente ali pojejo. Glasba nas spremlja in je nekaj našega. Lepo se mi zdi, da nam skupnega pogovora ne zmanjka. Če bo tako tudi v bodoče, nam bo lepo!«

»Ich bin Bauer aus Leidenschaft!«

Janez Per ist vielen als Mitglied und Baritonhornspieler der erfolgreichen Musikgruppe »Alpski kvintet/Alpenoberkrainer« bekannt. Der »Oberkrainer-Klang« hat ihn in viele Länder gebracht, vor allem nach Deutschland, Österreich und in die Schweiz. »Wir haben 35 Jahre professionell gespielt und waren oft mehrere Monate auf Tournee. In dieser Zeit führte unseren Betrieb meine Frau Jožica. Obwohl sie nicht von einem Bauernhof stammte, hat sie alle Arbeitsschritte erlernt! Ohne sie wäre vieles nicht möglich gewesen«, erzählt Janez. Heute ist er wieder mehr zu Hause und den Hof hat sein Sohn übernommen.

»Meine Vorfahren waren alle Schmiede und die Landwirtschaft stand nicht im Vordergrund. Ich habe die Schmiede meines Vaters nicht weitergeführt und habe begonnen, den landwirtschaftlichen Betrieb auszubauen. Wir hatten damals vier Hektar Grund und heute sind es 20 Hektar«, erzählt Janez. Die vielen Reisen haben ihm auch zu vielen Kontakten verholfen. Im Ausland hat er viel gesehen und beobachtet, wie sich die Landwirtschaft entwickelt. Moderne landwirtschaftliche Geräte wurden angeschafft, der Stall vergrößert und erneuert sowie das Wohnhaus ausgebaut und saniert. Eine Besonderheit des landwirtschaftlichen Betriebes der Familie Per ist es, dass er sich inmitten der Stadt Mengeš (SLO) befindet, eine Stadtlandwirtschaft eben. »Wir kennen das gar nicht anders und trotz vieler Nachteile ist es auch ein Vorteil direkt in der Nähe der Endverbraucher zu sein. Viele kommen zu uns auf den Betrieb und kaufen bei uns ein. Dabei entsteht eine Bindung zwischen Konsumenten und Bauern, die sehr wichtig ist«, sagt Janez.

»Für mich war die Arbeit in der Landwirtschaft immer etwas Schönes und der passende Kontrast zu meiner professionellen Musikerkarriere. Oft kam ich von einer Tournee nach Hause und setzte mich sofort auf den Traktor um am Feld die nötige Arbeit zu erledigen. Das war mir keine Last, das war das Gefühl zu Hause zu sein«, erinnert sich Janez.

dr. Tomi, Rezi, Tomi, Martin, Anja in Peter Partl *kmetija pri Oštinu, Mače, Bistrica v R./Matschach, Feistritz i. R.*

Junij Juni 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
Justin 01	Erazem 02	Karel L. 03	Kvirin presveto rešnje telo 04	Bonifacij 05	Norbert 06	23. ned., srce Jezusovo 07
Marijino srce 08	Primož 09	Henrik 10	Barnaba 11	Adelajda 12	Anton Pad. 13	24. ned., Elizej 14
Vid 15	Gvido 16	Adolf 17	Marcelijan 18	Nazarij 19	Silverij I. 20	25. ned., Alojzij *poletje* 21
Pavlin 22	Agripina 23	Janez Krstnik 24	Viljem 25	Jožef M. Escrivà 26	Hema Krška 27	26. ned., Irenej 28
Peter in Pavel 29	prvi rim. m. ap. Pavla 30	01	02	03	04	05

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · maj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

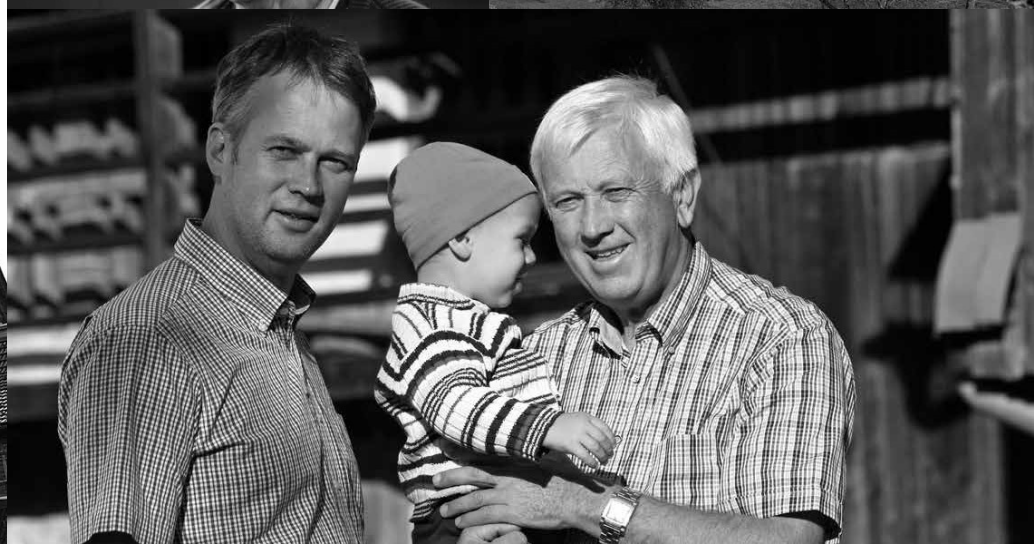

Peter, Tomi in dr. Tomi Partl
kmetija pri Oštinu
Mače, Bistrica v Rožu/Matschach, Feistritz im Rosental

»Z našim delom soodločamo o uspehu naših naslednikov!«

Na Oštinovi domačiji na Mačah nad Bistrico v Rožu dorašča že petnajsta generacija Partlove rodbine. Kmetijo je pred nekaj leti še obdeloval dr. Tomi Partl. Pred upokojitvijo je bil sodnik v Borovljah in od sredine 1970-ih let naprej član Koroške nogometne zveze, od leta 2000 do 2008 pa tudi njen predsednik. Od leta 1992 je član disciplinarne komisije Evropske nogometne zveze (UEFA) in od leta 2006 tudi predsednik te športno-pravne ustanove. Človek torej, o katerem morda ne bi pričakovali, da je poleg poklica in vseh funkcij skozi vsa leta doma vodil kmetijo. Pri tem so mu pomagali in ga nadomeščali, ko je bil službeno odsoten, predvsem njegovi starši Fani in Toman, žena Dragi in otroka Tomi in Nataša. »Kmetovanje je bilo vedno del našega življenja. Že kot mlad fant sem vedel, da bom nekoč Oštin. Moj oče se je sredi 1930-ih let vrnil iz Kanade na Mače in prevzel kmetijo. Ker je prišel iz Amerike, so ga tukaj klicali `farmer` in prinesel je kar nekaj inovacij v naš kraj. Bili smo prvi, ki smo imeli dvigalo za seno in prvi, ki smo kosili travo s kosilnico. Tudi zame kot mladega fanta je bilo to nekaj posebnega.« Tomijev oče je bil zelo razgledan in zelo pomembna mu je bila izobrazba njegovih otrok. Tako je Tomi maturiral na Plešivcu in nato doktoriral iz prava.

Oštinova domačija ima danes približno 40 ha gozda in osem ha obdelovalne površine, h kateri šteje tudi delež 230 ha velike Mačenske planine, ki je znana predvsem po Celovški koči.

Kljub svojemu poklicu in vsem visokim funkcijam Tomi st. nikoli ni mislil na to, da bi kmetijo opustil. »Funkcioniralo je, ker smo vsi zgrabili za delo. Tedaj smo krave za svoje potrebe še molzli. Ponavadi sem zjutraj šel v hlev jaz, zvečer pa je vsa dela opravila moja žena Dragi. Tudi otroka sta vedno pomagala,« pripoveduje Tomi st.

Danes je Tomijev sin Tomi ml. gospodar na Oštinovi kmetiji. Kmetijske površine so medtem oddali v najem sosednjim kmetom: »Časovna stiska je nastala predvsem v času košnje, ko sva oba, jaz kot ljudskošolski učitelj in moj oče kot sodnik, bila časovno omejena in deloma zelo nefleksibilna. Poklic učitelja ima veliko prednosti glede razpolaganja s časom ravno v povezavi s kmetovanjem, vendar smo prav v času prve košnje vsako leto opažali, da nam tedaj zmanjkuje časa. Tudi hlev bi morali obnoviti in zato smo se skupaj odločili, da z živinorejo nehamo in govedo prodamo.« Tomi ml. je zelo vesel, da se kmetje na Mačah zelo dobro razumejo. Pravi, da ni samoumevno, da tako lepo skrbijo sosedje za površine in da to zelo ceni. Gozdne površine obdelujejo v glavnem sami. Odkar je Tomi st. v pokoju, ima več časa, da se posveča mladim posadkom v gozdu. »Gozdne površine so tako velike, da je treba vsako leto načrtno delati na parcelah. Kadar ni hujših poškodb zaradi snegoloma ali neurij, opraviva redčenja in poseke z očetom sama. Kadar pa so zime take, kot so bile npr. leta 2013, pa najamemo tudi tuje delavce,« pripoveduje sin Tomi. V gozdu pa Tomija ml. ne srečamo samo pri delu, temveč tudi na lovu. Kot strasten lovec lovi v Oštinovem gozdu, ki je del občinskega lovišča Bistrica v Rožu, in na Mačenski planini, ki jo ima v najem od mačenskih kmetov. »Lov pri Oštinu ni imel tradicije in sem ga nekako vzljubil pri svojem starem očetu po mamini strani. Pri Tišlarju v Šentjanžu je namreč lov bil nekaj vsakdanjega in to strast sem podedoval ter jo uvedel tudi na Mačah pri Oštinu,« se nasmeji Tomi ml.

Oštinovo kmečko hišo krasi tudi sijajen sadovnjak s starimi jablanami, ki vsako drugo leto obrodijo obilo sadja. Sadje drozgajo za pripravo žganja ali sprešajo na lastni preši, ki jo je zgradil Toman Partl, stari oče Tomija ml. Partlovim je zelo pri srcu ohranjevanje stare arhitekture in to se tudi takoj opazi, ko obiskovalec prestopi prag stare kmečke hiše. Poleg te hiše so Partlovi ohranili tudi hlev in stari stog, ki so ga v letu 2014 obnovili. »Želo cenim, da si je moj sin Tomi naprtil to delo in ohranil našo staro hišo v njeni stari obliki. Verjetno bi bilo veliko ceneje staro hišo podreti in sezidati novo, toda takega vzdušja in ambienta stare hiše z njenimi debelimi stenami in oboki v sodobnih hišah ni,« pravi Tomi st., ki ureja tudi družinsko kroniko. Oštinova hiša je bila v listinah omenjena že leta 1616 in je od tedaj skozi vsa leta v lasti Partlove rodbine. Ta povezanost s predniki se izraža tudi v gledanju na pomen kmetijstva, ki ga opiše Tomi st. takole: »Morda je posebnost kmetijstva v tem, da smo zelo tesno povezani z našo zemljo, z našim posestvom, ki ga obdelujemo. Ne špekuliramo z njim kot s kapitalno naložbo. Svoje posestvo ohranjamo čim bolj rodovitno in ga navsezadnje damo v roke naslednje generacije. Tako gledano nikoli ne delamo samo zase, za svoj profit, temveč tudi za potomce, ki prihajajo za nami. To je velika razlika v primerjavi z drugimi gospodarskimi panogami, kjer gre za povečanje dobičkov.«

V smislu sožitja generacij zdaj pri Oštinu dorašča že naslednja generacija. Peter, sin Tomija ml. in njegove žene Rezke, že z drobnimi koraki stopa po stopinjah očeta in dedija, predvsem pa skrbi za živahno življenje v hiši. Tu mu priskočita na pomoč tudi bratranca Anja in Martin ter velika polbrata David in Dominik.

»Wir verantworten den Erfolg unserer NachfolgerInnen mit!«

In Matschach hoch über Feistritz im Rosental befindet sich der Bauernhof der Familie Partl. Der Hof wurde bereits 1616 urkundlich erwähnt und ist seither in Familienbesitz. Der Betrieb wird heute im Nebenerwerb von Thomas Partl geführt und gemeinsam mit Thomas´ Frau Rezi und den Eltern Dr. Thomas und Dragi Partl bewirtschaftet. Im Vordergrund steht die Waldarbeit, hat doch der Oštin-Hof über 40 Hektar Waldflächen. Vater und Sohn teilen sich die Begeisterung für die Waldarbeit. Gemeinsam wird geschlägert, durchforstet, werden die Pläne für die zukünftigen Schwerpunkte in der Waldbewirtschaftung besprochen. »Meine Leidenschaft gehört auch der Jagd. Als Jäger, in unserem Wald und auf der Matschacher Alm, kann ich mich in der Natur entspannen und die Ruhe genießen. Diese Tradition habe ich von meinem Großvater mütterlicherseits geerbt«, erzählt Thomas jun..Bis Anfang der 2000-er Jahre wurde der Betrieb auch noch mit Mutterkuhhaltung bewirtschaftet. Im Laufe der Jahre wurde allerdings zu den Arbeitsspitzen, vor allem in der Heuwerbung, die Zeit zu knapp. Heute sind die acht Hektar Wiesen an die angrenzenden Nachbarbetriebe verpachtet, die sich vorbildlich um die Flächen kümmern.

Thomas jun. hat das alte Bauernhaus im Laufe der letzten Jahre in feinster Kleinarbeit und mit viel Gespür für bauliche Details saniert, restauriert und instandgesetzt. Die Familie schätzt die alte bäuerliche Architektur sehr und so wurde 2014 auch der alte Heuschober fachmännisch erneuert. Unter dem Bauernhaus befindet sich ein alter Obstgarten mit vielen alten Hochstammbäumen. Das Obst wird in der hofeigenen Obstpresse verarbeitet und als Saft oder Most abgefüllt.

»Als Landwirte sind wir sehr eng mit unserem Besitz verbunden, weil wir darauf wirtschaften, ernten und den folgenden Generationen verpflichtet sind. Wir spekulieren nicht mit diesem Besitz, als wäre es eine Kapitalinvestition. Wir arbeiten somit nicht für uns, für unseren Profit. Im Vordergrund steht die Erhaltung der Flächen in ihrer Fruchtbarkeit um sie gut erhalten in jüngere Hände übergeben zu können«, erzählt Dr. Thomas Partl.

Marko in Kristina Trampusch *kmetija pri Božiču, Dob, Pliberk/Aich, Bleiburg*

Julij Juli 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
29	30	Estera 01	Ptujskogorska m. b. 02	Tomaž 03	Urh 04	27. ned., Ciril in Metod 05
Marija Goretti 06	Izija 07	Kilijan 08	Veronika 09	Amalija 10	Benedikt 11	28. ned., Mohor, Benedikt 12
Henrik 13	Kamil 14	Bonaventura 15	Karmelska m. b. 16	Aleš 17	Friderik 18	29. ned., Zlatka 19
Marjeta 20	Lovrenc B. 21	Magdalena 22	Brigita Šved. 23	Krištof 24	Jakob st. 25	30. ned., Joahim, Ana 26
Gorazd in tov. 27	Viktor 28	Marta 29	Peter Krizolog 30	Ignacij Loj. 31	01	02

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

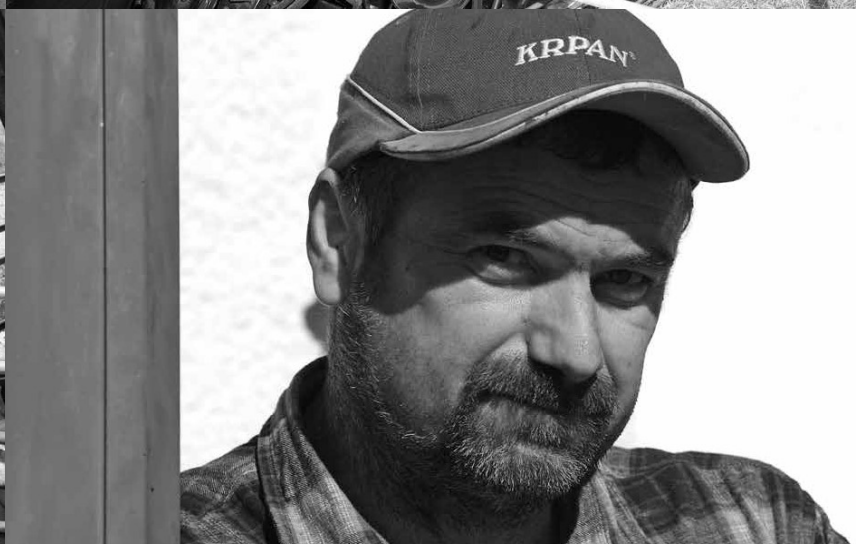

Marko in Kristina Trampusch

kmetija pri Božiču

Dob, Pliberk/Aich, Bleiburg

»Ekološko kmetijstvo ima veliko inovacij!«

V Dobu pri Pliberku je kmetija Marka in Kristine Trampusch, po domače Božičeva domačija. Trampuscheve že leta poznamo kot zelo inovativne in podjetne kmete na najrazličnejših področjih. Odkar so leta 2001 kmetijo preuredili za ekološko pridelavo, se je kmetija precej spremenila. »Gotovo je tedaj prišlo pri nas do največjih preobratov. Kmetija je v veliki meri poljedelska in od ekološkega kmeta zahteva veliko več znanja in občutka kot pa konvencionalna pridelava. Sam sem ta razvoj doživel in vem, o čem govorim. Sicer smo tudi vsa leta poprej delali z reducirano uporabo umetnih škropil in gnojil, sedaj pa dejansko kmetujemo v zaprtem krogu in pridelamo to, kar nam zemlja zmore dati sama,« pripoveduje Marko o svojih izkušnjah.

Božičeva kmetija stoji na več ekonomskih stebrih, v čemer vidita Marko in Kristina pomembno ekonomsko prednost. Danes je kmetija v živinoreji osredotočena na pitanje ekoloških prašičev. To je zelo inovativno za območje Koroške in Podjune, saj je pitanje eko-prašičev še čisto na začetku razvoja. »Delež ekološkega svežega svinjskega mesa je v Avstriji okoli dva odstotka. To pomeni, da se trg za odvzem šele razvija in smo tudi mi proizvajalci izpostavljeni zelo močnim pritiskom. Leta 2011 smo si zgradili nov hlev za pitance po modelu Pig-Port profesorja Widmanna in se iz vasi s hlevom preselili ven na `zeleno polje`. To je bilo potrebno, saj tako ne motimo življenja v vasi in tudi naša žival je lepo na mirnem,« pove Marko.

Prej so se Trampuschevi ukvarjali s plemenskimi svinjami in prodajali eko-pujske v majhna pitališča. Zaradi novih predpisov bi morali spremeniti hleve za plemenske svinje in ob razmišljanju, kako naprej, so se odločili, da produkcijsko smer spremenijo. »Delo s pujski in plemenskimi svinjami je bilo bolj naporno in ves gnoj je bilo treba kidati ročno. Predvsem s tega vidika smo se tudi odločili za nov hlev s pitanjem prašičev. Zdaj so vsi delovni postopki poenostavljeni in tudi gnoj kidamo lahko s traktorjem,« pravi Kristina. Dejansko je novi hlev nekaj posebnega, saj avtomatično zračenje ni potrebno in živali so lahko stalno na prostem v globokem nastilu s slamo. »Slama je pri ekološki reji obvezna. In dejansko je za fiziologijo prašičev tudi koristna, saj od nastlane slame pojedo vsaj 20 odstotkov in tudi igrajo se z njo. Ko vidim, kako preprosto smo lahko zgradili hlev, sem kar zadovoljen. Pri nas ni problem, ko izpade tok. Sicer potem avtomatično krmljenje nekaj ur ne dela, da bi se pa pri nas kakšna žival zadušila zaradi amoniaka, pa pri nas sploh ni mogoče,« pravi Marko.

Ko pridejo pujski v novo pitališče, jih je treba najprej vzgojiti in dejansko so pujski zelo pametne živali. Navdušen pripoveduje Marko: »Ko pridejo pujski k nam, jim najprej privzgojimo, kje je prostor za spanje in krmljenje in kje je prostor za izpust in izločanje blata. Pujske naučimo tako, da jih najprej dva dni ne krmimo, kar zanje sploh ni problem. Tretji dan jim vržemo krmo v zaprtem boksu – to je notranji del hleva – na tla. Prašiči instinktivno ne izločajo blata tam, kjer jedo. Zato si poiščejo pot iz boksa ven na prosto, kjer je globoko nastlana slama. Notranje in zunanje območje ločujejo vrata, ki jih znajo pujski odpirati že po nekaj minutah. Da so pujski bolj zaščiteni in na suhem, je tudi izpust pokrit s streho.«

Poleg tega, da so so Trampuschevi znani zaradi pitanja prašičev, pa jih mnogi poznajo tudi po jedilnih oljih, ki jih pridelujejo iz sončnic, buč, totra, lanu in v zadnjih letih tudi iz soje. »Kombinacija med pridelavo jedilnih olj in prašičerejo se dobro obnese. Prvič imamo na poljih zelo dobro razčlenjen kolobar, ki nam ohranja rodovitnost tal. Dodatno pridelamo skoraj vso krmo sami na lastnih tleh, vso slamo porabimo v pitališču in vse to kasneje v obliki gnoja spet vračamo zemlji. Pri pridelavi olja nastanejo tropine in tudi te lahko uporabimo pri krmi. Poleg vsega pa imamo tudi kombajn, s katerim žanjemo vse površine sami in dodatno delamo usluge drugim,« pripoveduje Marko. Vsega skupaj obdelujejo pri Božiču skoraj 100 hektarjev kmetijske površine in hlev ima prostora za 350 prašičev. Nihanje cene pri prodaji ni tako močno kot pri konvencionalni prašičereji. Vseeno pa se zgodi, da se odvzem pitancev zavlačuje. Prognoze za bodočnost so pa zelo dobre. Marko in Kristina uživata v tem, da uresničujeta svoje načrte in vizije, kljub temu pa ostajata tudi kritična do sebe: »Morda smo v preteklosti preveč investirali v stroje. Danes, ko so strojni krožki tako dobro organizirani, je treba staviti tudi na nadobratno pomoč in mehanizacijo. Mislim, da bi se kmetije na ta način finančno lahko precej razbremenile. Sicer pa vidimo tudi pri strojnih krožkih, da se delovna področja zelo spreminjajo. Nekaj let nazaj je bila v ospredju medsosedska pomoč, zdaj pa se v večji meri ukvarjamo s področjem posredovanja delovne sile na kmetije, z drugimi gospodarskimi panogami ter z izvajanjem uslug predvsem za javni sektor, npr. plužimo sneg,« pripoveduje Marko, ki sam že več kot 20 let predseduje Strojnemu krožku Podjuna.

Na vprašanje, kaj bi svetovala mladim prevzemnikom kmetij, imata oba pri roki takojšen odgovor: »Vsakemu mlademu svetujeva, da naj gre najprej zdoma, malo v svet, preden prevzame kmetijo. Šele ko si bil drugje, se tudi svobodno lahko vrneš domov z razširjenim obzorjem, ki je dandanes nujno potrebno prav v kmetijstvu!«

»In der Biolandwirtschaft steckt viel Innovationskraft!«

In Aich bei Bleiburg befindet sich der Betrieb von Marko und Kristina Trampusch. Ein vorbildlicher Bio-Betrieb, der unter anderem auf die Produktion von Bio-Mastschweinen spezialisiert ist. Vor wenigen Jahren wurde außerhalb des Dorfes ein neuer Maststall mit 350 Mastplätzen nach dem Pig-Port Modell von Prof. Widmann errichtet. In der Bio-Schweinehaltung ist dieser Stall in Kärnten einzigartig und ermöglicht eine tiergerechte Haltung mit Frischluft und Stroheinstreu. Der Stall kommt gänzlich ohne automatische Belüftung aus.

Neben der Mastschweinehaltung produzieren Marko und Kristina auch unterschiedliche Speiseöle, darunter Sonnenblumen-, Kürbiskern-, Leindotter- und Sojaöl, alles in Bio-Qualität. Ein weiteres Standbein des Betriebes ist der überbetriebliche Einsatz des hofeigenen Mähdreschers. Insgesamt bewirtschaftet Familie Trampusch 95 Hektar Ackerland mit einer breiten Fruchtfolge. Seit dem Jahr 2001 wird ökologisch bewirtschaftet, was Markus´ Meinung nach auch die größte Veränderung in der Geschichte des Hofes darstellte. »Als Bio-Bauer bin ich gezwungen mit den natürlichen Bedingungen zu arbeiten und mein höchstes Ziel ist es, die Fruchtbarkeit unserer Böden zu erhalten. Mit der Schweinemast schaffen wir noch bessere Bedingungen im Ackerbau und schließen unseren Produktionskreislauf. Was an Stroh anfällt, benötigen wir im Maststall, dort wiederum wird das Stroh zum für uns kostbaren Mist, den wir wiederum den Feldern zuführen«, erzählt Marko.

Kristina und Marko genießen es sehr ihre Vorstellung einer zeitgemäßen Bio-Landwirtschaft zu leben und zu verwirklichen. Sie bleiben stets auch kritisch zu den Entwicklungen am Hof und um sie. Als langjähriger Obmann des »Strojni krožek Podjuna/Maschinenring Jauntal« ist sich Marko auch der Bedeutung des überbetrieblichen Maschineneinsatzes bewusst. Für die Zukunft wünschen sich beide vor allem Gesundheit. Sie raten allen Jungbauern vor der Übernahme eines Hofes über den Rand des eigenen Betriebes zu sehen und vielleicht auch Luft außerhalb der Landwirtschaft zu schnuppern.

Nuži Wieser *kmetija pri Šuberniku, Zgornje Rute, Radiše/Oberkreuth, Radsberg*

Avgust August 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
27	28	29	30	31	Alfonz Ligv. 01	31. ned., Evzebij 02
Lidija 03	Janez Vian. 04	Marija Snežna 05	Jezusovo sp. 06	Kajetan 07	Dominik 08	32. ned., Roman 09
Lovrenc 10	Klara 11	Hilarija 12	Poncijan, Hipolit 13	Maksim, Kolbe 14	Marijino vnebovzetje 15	33. ned., Rok, Štefan 16
Hijacint 17	Helena 18	Janez, Eudes 19	Bernard 20	Pij X. 21	Marija kraljica 22 »Agra« sejm v Radgoni	34. ned., Roza Limska 23 »Agra« sejm v Radgoni
Jernej 24 »Agra« sejm v Radgoni	Ludvik 25 »Agra« sejm v Radgoni	Rufin 26 »Agra« sejm v Radgoni	Monika 27 »Agra« sejm v Radgoni	Avguštin 28	obgl. Janeza Kr. 29	35. ned., Feliks 30
Rajmund 31	01	02	03	04	05	06

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

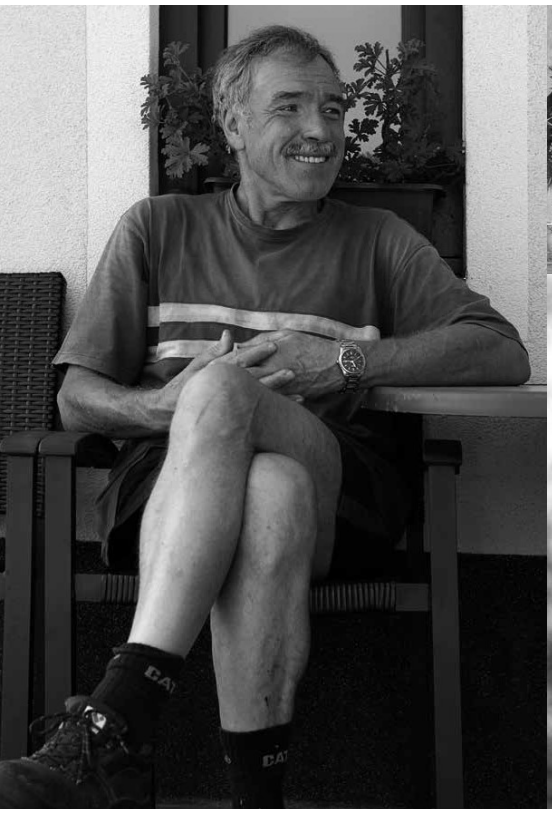

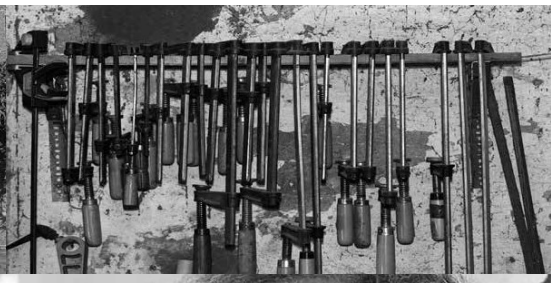

Nuži in Marica Wieser

kmetija pri Šuberniku

Zgornje Rute, Radiše/Oberkreuth, Radsberg

»Žlahtno žganje samo iz najboljšega sadja!«

Na Rutah pri Radišah stoji Šubernikova kmetija družine Wieser. Nuži in Marica sta si tukaj ustvarila dom na hribovski kmetiji, ki si je v zadnjih letih pridobila zelo dober glas na področju žganjekuhe. »Naša kmetija je klasična, kakršne so kmetije pri nas na Rutah. Obdelujemo 7,5 hektarja travnikov in 11 hektarjev gozda. Travniki so vsi hriboviti in dela opravljamo s primerno mehanizacijo. Po glavni košnji pa tam pasemo naše krave dojilje z njihovim naraščajem,« pripoveduje Nuži.

Preden se je upokojil, je vodil kmetijo poleg svoje službe na magistratu v Celovcu. Skozi leta je Nuži celotno kmetijo obnovil in vanjo vložil veliko truda in prostega časa. »Ko sem začel, smo sezidali nov hlev, popravili to in ono, kupili nove stroje – dejansko smo vse, kar smo prislužili, vložili v razvoj naše kmetije. Veliko se je ustvarilo in včasih se kar čudim, kaj je vse mogoče, če je dovolj volje,« pravi Nuži. V tem času je doma za red skrbela Nužijeva žena Marica, ki je tudi doma s kmetije: »Seveda ni bilo enostavno imeti vedno dovolj časa za vse. Ko so doraščali najini trije otroci in se je zunaj delo kopičilo, je bilo treba strniti moči in opraviti drugo za drugim.« Kadar si Marica želi malo spočiti živce in si načrpati nove energije, ji to najbolj uspeva v gozdu pri nabiranju gob ali gozdnih sadežev. »Pri tem se sprostim in že delam načrte, kaj bi iz sadežev lahko dobrega naredila.«

Angažiranega pevca in predsednika slovenskega kulturnega društva »Radiše« pa poznamo predvsem kot odlikovanega žganjekuharja. Sadjarstvo ima pri Šuberniku dolgo tradicijo. Kakor povsod po Radišah je bil sadovnjak na kmetiji obvezen, da so kmetje imeli sadje, mošt in žganje. »Prej se je skuhalo to, kar se ni pojedlo. Česar je bilo preveč, se je porabilo za žganje ali mošt. Danes delamo na popolnoma drug način in kakovost žganj nikakor ni primerljiva s tistimi iz časa, ko sem doraščal. Nekako sem zrasel v predelavo sadja in sčasoma sem se vedno bolj zanimal za pridelavo kakovostnih žganj. Veliko sem bral in delal razne tečaje, poleg vsega pa sem se vsako leto učil pri delu. To je znanje, ki si ga počasi pridobiš. Gre za zelo občutljivo delo, pri katerem moraš vedno biti zelo natančen in previden.« Kakor pravi Nuži, se dobro žganje začne že pri zdravem drevesu in zdravem sadežu. Šubernikovi ne uporabljajo nobenih umetnih škropil ali gnojil. O tem Nuži niti ni razmišljal in tudi ne vidi nobene potrebe. »Že samo sadež je nekaj žlahntega in če iz tega narediš še nekaj več, potem je to nekaj zelo posebnega! Važno je, da izbereš pravilno sorto za žganje, ki ga želiš pripraviti. Sadje, ki ga uporabljamo, je zdravo, brez gnilobe in ni poškodovano in seveda mora biti čisto. V tem se skriva največja skrivnost za odličen dokončni proizvod.« Žganja pridelujejo Wieserjevi na primer iz marelic, malin, raznih vrst hrušk, višenj, različnih sliv, češenj ali iz limbra (vrsta bora). Dostikrat se zgodi, da pobirata Nuži in Marica več dni ali tednov eno vrsto sadja, preden je nabranega dovolj za žganjekuho. Posebnost Wieserjevih je tudi, da ne pridelujejo likerjev, temveč tudi sadeže kot so maline, višnje ali pa limbrova zrna marcerirajo in nato kuhajo. Za svoj trud so bili pri »Dobrotah slovenskih kmetij« že večkrat odlikovani z zlatim priznanjem.

Marica in Nuži si prizadevata tudi za ohranitev tipične kulturne krajine in stare kmečke kulture. Tako sta soorganizatorja vsakoletne tekme koscev na Radišah. »To prirejamo že več kot trideset let. Pogoj za tekmo je, da vsak kosi na roko z lastno koso. Vsako leto imamo pripravljen drug travnik in prijavljajo se od otrok do starejših vsi, moški in ženske. To je pravi praznik za vsakega, ki pride gledat, in seveda napor za tiste, ki tekmujejo. Tekmo prirejamo tradicionalno vselej drugo nedeljo v juliju. Tekmovalci prihajajo iz najrazličnejših občin južne Koroške, kar nas še posebej veseli. Seveda pa priporočam, da je kosa sklepana in nabrušena,« se nasmeji Nuži.

V prihodnje želita Marica in Nuži delo nekoliko zreducirati.. »Svoj konjiček sem našel v žganjekuhi in sadjarstvu. Na tem področju bova nadaljevala kot doslej in videla, kaj bo prinesla prihodnost. Na področju živinoreje pa razmišljava o spremembah. S kravami dojiljami sicer ni toliko dela, kot ga je bilo nekoč z molžo in oddajanjem mleka, kljub temu pa si le privezan na dom. Kadar želiš malo na oddih, je treba organizirati nadomestilo in sam imaš misli vedno pri čredi doma. Razmišljava o tem, da bi živino prodala, domače površine pa kosila in prodajala seno. Tako bomo ohranili našo lepo krajino, imela pa bova več časa zase in za uživanje pri drugem delu,« zaključuje Nuži.

»Die besten Schnäpse aus dem besten Obst!«

Nuži Wieser ist für seine hoch prämierten Schnäpse weit über die Grenzen von Radsberg bekannt. In Oberkreuth bewirtschaftet er seine Landwirtschaft mit Mutterkuhhaltung. Die Hänge um seinen Hof säumen unterschiedliche Obstbäume, deren Früchte zu Edlerem verarbeitet werden. Bei der alljährlichen Prämierung landwirtschaftlicher Produkte »Köstlichkeiten slowenischer Bauernhöfe« in Ptuj (SLO) haben die Edelbrände der Familie Wieser bereits öfter goldene Auszeichnungen erzielt. »In die Schnapsbrennerei bin ich einfach hineingewachsen. Bereits als Kind war ich dabei, als Schnaps gebrannt wurde, natürlich in minderer Qualität als heute. Mit der Zeit habe ich viel gelesen, Seminare besucht und jedes Jahr in der Praxis dazugelernt. Um Brände höchster Qualität herzustellen braucht man gesundes Obst, die entsprechende Sorte und vor allem saubere Früchte«, erzählt Nuži. Am Schubernikhof werden Marillen, Birnen, Weichseln, Kirschen, Zwetschgen, Himbeeren uvm. zu Schnäpsen verarbeitet und ab Hof verkauft.

Die hofeigenen Flächen sind um den Hof arrondiert, allerdings sehr steil. Sie müssen mit entsprechender berglandwirtschaftlicher Mechanisierung bewirtschaftet werden. »Ich habe all die Jahre hindurch den Betrieb im Nebenerwerb geführt. Mit der Übernahme habe ich begonnen den Hof zu modernisieren und den Stall umzubauen. Entsprechende Maschinen für unsere steilen Hänge wurden angeschafft und alles was wir erwirtschaftet haben wurde wieder reinvestiert«, erzählt Nuži aus dem Alltag. Auch Marica ist sehr mit der Landwirtschaft und der Natur verbunden. »Am besten entspanne ich mich im Wald beim Beeren- oder Pilzesammeln. Die Ruhe und die frische Luft tun mir gut und kann dabei meine Gedanken schweifen lassen«, erzählt Marica.

Zukünftig wollen Marica und Nuži etwas leiser treten. Die Mutterkuhhaltung soll aufgegeben werden um sich den Alltag etwas zu erleichtern. Wie dieser letztendlich aussehen wird, wird sich zeigen. »Wir freuen uns darauf einmal unbeschwert den Hof für ein paar Tage verlassen zu können. Mit der Rinderhaltung muss immer jemand, zumindest einmal, im Stall nach dem Rechten sehen. Wir werden sehen, welche Alternativen uns einfallen!«, sagt Nuži.

Hanzi Valentinitsch *kmetija pri Košarju, Gora, Bilčovs/Rupertiberg, Ludmannsdorf*

September 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
31	Egidij 01	Maksima 02	Gregor Vel. 03	Rozalija, Ida 04 *Pliberški jornak/ Bleiburger Wiesenmarkt*	Viktorin 05 *Pliberški jornak/ Bleiburger Wiesenmarkt*	36. ned., Petronij 06 *Pliberški jornak/ Bleiburger Wiesenmarkt*
Regina 07 *Pliberški jornak/ Bleiburger Wiesenmarkt*	rojstvo d. M. 08	Peter Klaver 09	Otokar 10	Erna 11	Marijno ime 12	37. ned., Janez Zlat. 13
pov. sv. križa 14	žalostna m. b. 15	Ljudmila 16	Robert Bel. 17	Irena 18	Januarij 19	38. ned., korejski muč. 20
Matej 21	Mavricij 22	Paternij, Pij iz Pietrelcine 23 *jesen*	Rupert, A. M. Slomšek 24	Avrelija 25	Kozma, Damjan 26	39. ned., Vincenc, Pavel 27
Venčeslav 28	Mihael, G. R. 29	Hieronim 30	01	02	03	04

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern - Obsttage*

mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Hanzi Valentinitsch
kmetija pri Košarju
Gora, Bilčovs /Rupertiberg, Ludmannsdorf

»Kmet, ki se sam prehranjuje, je danes že posebnost!«

Pod cerkvijo sv. Lucije na Gori pri Bilčovsu stoji Košarjeva domačija Hanzija Valentintischa. Stara Košarjeva kmečka hiša ima dolgo tradicijo in njeni temelji so ohranjeni iz prejšnjih stoletij. Posesbnost zgodovine hiše pa je, da je do 18. stoletja bil tukaj samostan, ki so ga kasneje ukinili. Pred tremi generacijami so domačijo kupili Hanzijevi predniki.

Dolga leta je Košarjeva domačija slovela tudi kot gostilna, ki jo je odprl Hanzijev dedej, za njim pa sta jo vodila Hanzijeva starša. Sam je gostinstvo kmalu opustil in se poleg kmetovanja zaposlil kot voznik tovornjakov. Njegova strast pa je vedno ostala kmetovanje. Do leta 2009 je kmetija bila osredotočena na pridelavo mleka, potem pa jo je Hanzi preusmeril na krave dojilje. »Prej je bilo veliko bolj delovno intenzivno. Zjutraj sem pomolzel krave, nato šel v službo in zvečer, čim sem prišel domov, sem spet šel v hlev molst. Dokler je živela moja mama Fini, mi je lahko veliko dela - predvsem v hlevu - odvzela,« se spominja Hanzi. Namesto da bi mlado govedo prodajal za nadaljnje pitanje, jih sam spita do konca in jih potem zakolje pri bližnjem kmetu. »Že trideset let tako delam. Doslej smo še vedno prodali vse kot sveže goveje meso in smo s tem zelo uspešni. Na ta način največ iztržim, zakaj bi torej prodal drugim živo žival?«

Hanzi obdeluje vsega skupaj dvanajst hektarjev obdelovalne površine in 18 hektarjev gozda. To ni malo in poleg službe je več kot 30 let vlagal ves prosti čas v delo na kmetiji. Ko so se drugi peljali na morje, je Hanzi spravljal seno in se posvečal kmečkemu vsakdanjiku. Nikoli pa ni želel površine dati v najem, da bi se razbremenil. »Zelo rad delam v naravi in občudujem, kako nas narava vsako leto na novo obdari z dobrotami. Z delom sem zrasel in nikoli mi ni bilo naporno, zato sem ponosen na vse, kar imamo! Že zaradi tega sem prepričan, da je razlika, če svoje površine obdeluješ sam ali to delo opravlja kdo drug. Na lastni zemlji delaš drugače,« je prepričan Hanzi.

Danes je Hanzi že v pokoju in uživa, da ima za vse dovolj časa. Prej je bil dan veliko bolj natrpan in marsikatero delo je moralo počakati. »Sedaj je dejansko tako, da bom zelo srečen, če bo tako ostalo. Vsakdanjik mi naredi živahnega še moj sin Alessandro. Povsod je z mano in tako že od mladih nog raste s kmetijo in njenimi izzivi.«

Zelo ga veseli, da se pri Košarju veliko pridela doma. Tako je pred hišo velik kmečki zelenjavni vrt in vsako leto nasadijo zelje, krompir in drugo zelenjavo na njivah blizu hiše. Tudi stari sadovnjak je Hanzi ohranil, čeprav danes porabijo veliko manj sadja kakor nekoč. »Ker je bila pri nas gostilna, je sadovnjak bil zelo pomemben. Ljudje so tedaj pili mošt in za pridelavo tega je bilo potrebno veliko sadja. Tudi žganja se je veliko več pilo kot danes, pa tudi zakoni so se spremenili in pri žganjekuhi imaš precej več ovir kot nekoč.«

Skozi vsa leta, kar Hanzi kmetuje, se je na Gori in v njeni okolici veliko spremenilo. Pravi, da je prej imela še skoraj vsaka hiša kakšno žival in vsak se je skušal v čim večji meri sam prehranjevati. Danes tega ni več. Ne Na Gori in tudi drugje ne več. »Na Gori smo še trije kmetje. Žal se je družba tako spremenila, da je vse na izbiro v trgovinah in supermarktih. Mislim, da se ljudje pristnih okusov zelenjave in sadja sploh ne spominjajo več oz. da jih morda niti ne poznajo. Zame je razkošje, ko ugriznem v domače jabolko ali ko pojem našo domačo solato. Ne vem, če je dejansko najboljša pot v tem, da tako množično opuščamo domače vrtove,« razmišlja Hanzi. Prepričan je, da se bo družbeno življenje še enkrat obrnilo. »Zgodovina nas uči in od nekdanjih visokih kultur vemo, da večno življenje v izobilju ni mogoče. Preveč izkoriščamo naravo in premalo smo hvaležni za to, kako dobro se nam godi. Zdi se mi, da je naša družba razvajena in ne zna ceniti preprostih dobrot. Mislim, da bo prišel dan, ko bo vsak vesel, če si bo lahko uredil svoj vrt in si tam sam kaj pridelal. Vprašanje je le, če bo to znal.«

Za prihodnost si Hanzi želi velik koš zdravja in da bi čimdlje lahko užival življenje, kakor ga uživa sedaj. »Skupaj s prijateljico Andreo in Alessandrom smo si uredili lepo na kmetiji. Pomagamo si, kjer le gre, in če bo zdravje dopustilo, bo še dolgo tako.

»Bei uns wird Selbstversorgung groß geschrieben!«

Am Rupertiberg unter der Kriche der hl. Luzia liegt der Bauernhof von Johann Valentinitsch. Das Bauernhaus hat eine jahrhundertealte Geschichte vorzuweisen. Der Hof wurde vor 3 Generationen von Johanns Vorfahren erworben. Zwischen dem 16. und 18. Jahrhundert war das Haus ein Kloster und noch heute sind die Grundmauern aus dieser Zeit erhalten.

Der Bauernhof hat sich ganz der Rinderzucht verschrieben. Wurde vor wenigen Jahren noch Milchwirtschaft betrieben, so ist der Betrieb heute ganz auf Mutterkuhhaltung umgestellt. »Den Betrieb habe ich vor meiner Pensionierung im Nebenerwerb geführt. Es war nicht immer einfach Beruf und Landwirtschaft zu verbinden und alle Arbeiten zeitgerecht zu erledigen. Trotzdem habe ich nie darüber nachgedacht unseren Betrieb aufzugeben. Ich bin mit dem Hof verbunden und hier verwurzelt. Die Landwirtschaft ist unser Leben und wir ernähren uns davon«, erzählt Johann. Die Selbstversorgung wird tatsächlich gelebt, davon zeugen ein großer Bauerngarten, ein Kraut- und Kartoffelacker. Es gibt Hühner und auch das Fleisch kommt vom Hof. »Uns mit eigenen Lebensmitteln versorgen zu können ist mir von großer Bedeutung. Der gute Geschmack von unserem eigenen Gemüse ist in keiner Weise vergleichbar mit dem Gemüse, das wir im Supermarkt kaufen können!«

Sorge bereitet Johann, wie unsere Gesellschaft mit der Landwirtschaft und der Natur umgeht. Immer weniger Menschen haben einen Bezug zur Landwirtschaft, nur mehr wenigen ist der Geschmack natürlicher Produkte vertraut. »Allein der Blick auf unsere Ortschaft zeigt, wie wir uns als Gesellschaft verändern – hatte früher jedes Haus einen Garten und eine kleine Wirtschaft, so sind wir jetzt weniger als eine Handvoll aktiver Bauern am Rupertiberg«, erzählt Johann.

Johann schätzt an der Landwirtschaft die Verbundenheit der Generationen. »Was wir tun und wie wir handeln hat immer auch eine Auswirkung auf die uns folgenden Generationen. Mein Ziel ist es einen gesunden Betrieb weiterzugeben und ich hoffe, dass auch meine Nachfolger ihre Freude am Bewirtschaften unseres Hofes haben werden!«

Anja, Hannes in Josef Jernej *kmetija pri Mohoriču, Rikarja vas, Žitara vas/Rückersdorf, Sittersdorf*

Oktober 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
28	29	30	Terezija D. J. 01	angeli varuhi 02 *Kmetijski in obrtniški sejm Komendi*	Evald, Udo 03 *Kmetijski in obrtniški sejm Komendi*	40. ned., František Asiški 04 *Kmetijski in obrtniški sejm v Komendi*
Marcelin 05	Bruno 06	Rožn. m. b. 07	Pelagija 08	John Henry Newm. 09	František B. 10	41. ned.,Emilijan 11
Maksimilija 12	Evald 13	Kalist 14	Terezija Av. 15	Hedvika 16	Ignacij Ant. 17	42. ned.,Luka 18
Pavel od križa 19	Irena 20	Uršula 21	Marija Sal. 22	Janez Kap. 23	Anton M. Klaret 24	43. ned., Krizant, Darja 25 *zimski čas*
državni praz. (A) 26	Sabina 27	Simon in Juda 28	Mihael, Raf., Gabr. 29	Alfonz Rodr. 30	Volbenk 31	01

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Anja, Hannes in Josef Jernej

kmetija pri Mohoriču

Rikarja vas/Rückersdorf

»Prihodnost so neposredne kooperacije med kmetijami in potrošniki.«

Kdor se na avtocesti A2 pelje proti Dunaju, pri Grebinju ne bo spregledal napisa »Mochoritsch«. Restavracija, ki ima svoje korenine v Rikarji vasi, je priljubljena pri domačinih in gostih od blizu in daleč. Družina Jernej tu skozi vse leto skrbi za dobrobit svojih gostov, poleti pa ima odprto tudi domača Mohoričeva gostilna v Rikarji vasi, ki je izhodišče vsega uspeha. Kdo bi si mislil, da je uspeh te družine in njenih restavracij neposredno povezan s kmetijstvom?

»Naša kmetija je baza vsega uspeha. Že naša starša Josef in Anna sta vedno videla gostinstvo in kmetijo kot enoto. Mi to pot nadaljujemo, saj se nam zdi logična. V kmetijstvu smo se osredotočili na pitanje prašičev in na zelenjadarstvo. Prašiče imamo razdeljene na dve lokaciji, v enem hlevu imamo 600 pitancev in v drugem 250. Za prašičerejo obdelujemo 65 hektarjev poljščin in za pridelavo zelenjave šest hektarjev. Na teh rastejo najrazličnejše vrste solat, buče in bučke, paradižniki, koleraba, zelena, zelje in še drugo. Dodatno imamo zelo velik vrt z najrazličnejšimi zelišči,« pripoveduje Hannes Jernej.

Kmetijo in gostilne vodijo Jernejevi kot družinsko podjetje, v katerem so si bratje Hannes in Josef s sestro Anjo naloge razdelili po tem, kaj najbolje znajo. Tako je Anja v glavnem zaposlena v restavraciji v Grebinju, Josef vodi v poletni sezoni gostilno v Rikarji vasi in je pozimi v kuhinji v Grebinju, Hannes pa je pristojen za vso kmetijo in logistiko med kmetijo in gostinskimi obrati. Dobra duša vseh pa je mama Anna, ki še po svojih močeh podpira, kjer le gre.

»Posebnost Mohoriča je, da pride skoraj vse svinjsko meso iz naše lastne pridelave in tudi pri zelenjavi se vse s polja neposredno porabi v naših restavracijah. V naših kuhinjah predelamo samo sveže meso, ki pride iz naše mesarije, v kateri delajo trije mesarji. Prav tako je pri zelenjavi: iz kuhinj zvemo, kakšne so potrebe in po teh vsak dan režemo solate in pobiramo zelenjavo, tako da je vse sveže. Tako je pot dostave kratka, zmrzovalnice niso potrebne in gost ve, da jé domače,« pripoveduje Hannes. Za vse kuhinje pri Mohoriču velja, da so brez zmrznjenega in vakuumiranega mesa, saj velja meso v celem kot najbolj žlahno in sočno. Da je povezava do kmetijstva pri Mohoriču nekaj samoumevnega, dokazuje tudi dejstvo, da kupujejo čim več živil, ki jih sami ne pridelujejo, od drugih kmetov. »To tradicijo je vpeljal naš oče. Dogovoril se je s kmeti in pripeljali so, česar sami nismo pridelali. Tako je tudi danes in slej ko prej velja pri kupčiji stisk roke. Ko se dogovorimo za količino in ceno, velja to za vse leto in kmetje vedo, da plačamo takoj v gotovini. Z vsemi dobavitelji se zelo dobro razumemo, preporosto zato, ker dogovor velja,« pravi Hannes.

Na vprašanje, zakaj so vsi, brata in sestra, ostali tako močno povezani z domačim podjetjem in kmetijo, odgovori Josef, najstarejši brat: »Vsi smo zrasli v svoje naloge. V kmetijstvu in gostinstvu danes otroci pogosto doraščajo ob silno zaposlenih starših, varstvo otrok pa prevzema nekdo drug. Redko še vidimo, da bi bili otroci v delovne procese vključeni. Pri nas pa je tako bilo. Vsi smo v gostilni bili vedno del vsakdanjega življenja in tudi na kmetiji smo bili del celote. Hodili smo v hlev, se vozili s traktorjem in starša sta nas vedno vključevala. Zaradi tega danes tudi veliko vemo, ker smo stvari videli – ni se nam bilo treba posebej učiti.« »Iz svojega otroštva se zelo dobro spominjam, da je za očeta bila vsakdanja rutina hoditi zjutraj in zvečer v hlev. To je bilo njegovo, za to je živel. Ko je po opravljenem delu v hlevu prišel spet v hišo, sem si kot majhna deklica vedno mislila, zakaj pa oče tako čudno diši,« se nasmeji Anja. Brata in sestra so si edini, da je glavna skrivnost uspeha pri domači proizvodnji. »Gotovo bi ekonomsko bilo veliko bolje, kupovati zelenjavo preko velike trgovine, toda naša zelenjava ima boljši okus. Sam grem na polje in jo režem in v kontrastu z delom v kuhinji me delo na polju spet vežе na domača tla. Napolni me s svežino, čeprav sem po delu morda bolj izmučen kot po delu v gostilni,« pripoveduje Josef. Pomen domačih proizvodov Jernejevi še dodatno poudarjajo v kmečki trgovini, ki obratuje v Grebinju. Tukaj prodajajo domače kmečke proizvode ter tipične proizvode z alpsko-jadranskega območja, ki jih deloma sploh ni mogoče kupiti drugje na Koroškem.

»Prepričan sem, da današnji sistem podpiranja kmetijstva v smer proizvodnje vedno cenejših živil ni pravilen. Na ta način pri živilih manj močno čutimo zvišanje stroškov, to pa je v škodo kmetijstvu, ki je pri cenah že na tleh. Drugi pa s tem delajo ogromne dobičke. To je prevara in tako ne bomo ohranili kmetijske proizvodnje, ker se kmetijam enostavno ne bo splačalo,« pravi Hannes. Prihodnost za kmetijstvo, kakor ga imamo na Koroškem, vidijo Jernejevi najbolj v regionalnih kooperacijah s potrošniki in gastronomijo. To so majhni sistemi krožne ekonomije, ki so zelo stabilni in hitro lahko reagirajo na spremembe trga. Prepričani so, da bo neposredno trženje domačih proizvodov pridobilo na pomenu.

»Die Zukunft liegt in der regionalen Kooperation!«

Wer kennt sie nicht, die Griffenrast – den Mochoritsch bei Griffen direkt an der Autobahn A2 gelegen. Eine Erfolgsgeschichte der Familie Jernej, die ihresgleichen erst suchen muss und ihren Ausgangspunkt im Stammhaus in Rückersdorf genommen hat. »Die Basis unseres Erfolges ist unsere Landwirtschaft. Wir bewirtschaften 65 Hektar Ackerfläche zur Futtergewinnung für unsere zwei Mastschweinebetriebe und 6 Hektar Ackerfläche für unseren Gemüseanbau. Wir schlachten alle Schweine selbst und zerlegen sie in unserer eigenen Fleischerei. Das gesamte Gemüse wird in unseren Gastronomiebetrieben verbraucht und wir kaufen nur zu, was wir selbst nicht produzieren können«, erzählt Hannes Jernej aus dem Mochoritsch-Alltag. Gemeinsam mit seinem älteren Bruder Josef und seiner jüngeren Schwester Anja leitet er als Familienbetrieb die Landwirtschaft und die Gastronomiebetriebe in Griffen und Rückersdorf.

Die Kombination von Gastronomie und Landwirtschaft, als einen Weg der Selbstversorgung, haben bereits die Eltern Josef und Anna Jernej eingeschlagen. Die Verbundenheit ihrer Kinder mit dem Familienbetrieb kam dann von selbst. »Wir sind damit aufgewachsen. Es ist für uns logisch die Landwirtschaft und die Gastronomie als ein Ganzes zu sehen. Unsere Eltern haben uns teilhaben lassen am landwirtschaftlichen und am gastronomischen Alltag. Wir waren mittendrin und haben gelernt, weil wir es einfach im Laufe des Heranwachsens gesehen haben. All das verdanken wir unseren Eltern«, erzählt Josef. Die Verbundenheit mit der Landwirtschaft hört für Familie Jernej nicht beim eigenen Betrieb auf. Viele Lebensmittel werden von lokalen und regionalen Bauern zugekauft. Im Bauernladen in der »Griffenrast« wird diesen Kooperationen noch zusätzlich Bedeutung verliehen. Hier gibt es Köstlichkeiten, die man in keinem Geschäft bekommt. Vom eigenen Schinkenspeck, unterschiedlichen Milchprodukten aus Kärnten bis hin zum auserwählten Olivenöl aus Istrien. »Die Zukunft der Landwirtschaft sehen wir vor allem in der regionalen Kooperation zwischen Bauern und Endverbrauchern und/oder der Gastronomie. Dadurch entstehen stabile Kreislaufsysteme, die auch Krisen standhalten«, sind sich die Geschwister einig.

Mario, Peter st. in Peter ml. Korpitsch *kmetija pri Šteflcu, Kršna vas, Žitara vas/Kristendorf, Sittersdorf*

November 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
26	27	28	29	30	31	44. ned., vsi sveti **01**
verne duše **02**	Vikrorin, Just **03**	Karel B. **04**	Zaharija, Eliz. **05**	Lenart **06**	Engelbert, Ernest **07**	45. ned., Bogomir **08**
Božidar, Sara **09**	Leon veliki **10**	Martin **11**	Jozafat K. **12**	Stanislav K. **13**	Nikolaj Tav. **14**	46. ned., Leopold **15**
Marjeta Š. **16**	Elizabeta **17**	Roman **18**	Elizabeta **19**	Feliks **20**	darovanje d. M. **21**	47. ned., Cecilija **22**
Klemen **23**	Krizogon **24**	Katarina Al. **25**	Leonard **26**	Virgil **27**	Katarina Labouré **28**	48. ned., Saturnin 1. adventna nedelja **29**
Andrej, Justina **30**	01	02	03	04	05	06

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilivanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern · Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

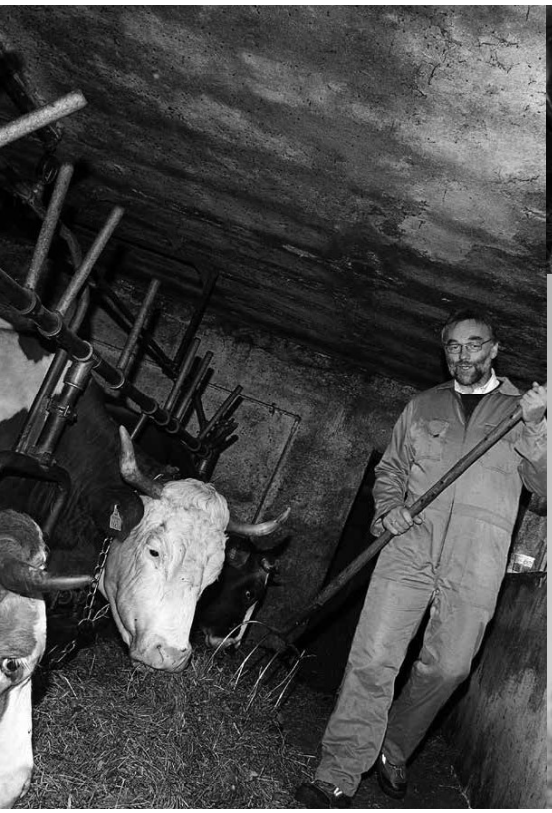

Peter in Heli Korpitsch

kmetija pri Šteflcu

Kršna vas, Žitara vas/Kristendorf, Sittersdorf

»Ne podcenjujmo pomembnosti malih kmetij!«

Peter Korpitsch je mnogim znan kot vesten sodelavec tinjskega doma Sodalitete, kjer z nasmehom sprejme vsakega gosta. Iz pisarne nima daleč domov na Štefelčevo domačijo, ki jo poleg svoje službe z veseljem vodi. »V moji službi je treba biti fleksibilen in to mi omogoča, da slej ko prej doma kmetujem.« Verjetno je v tej fleksibilnosti tudi skrivnost, zakaj je skozi vsa leta vedno bilo mogoče povezati poklic in kmetijo. Mogoče tudi, ker si Korpitschevi pomagajo, kadar je dela na kmetiji največ. »Pri nas smo vedno vsi poprijeli za delo, moja žena Heli in najini otroci Peter, Mario in Anka. Tako je življenje na kmetiji, vsak ima svoje naloge in kadar je komu preveč, mu drugi priskočijo na pomoč,« pripoveduje Peter.

Peter je Štefelčevo kmetijo prevzel od svojih staršev, ki sta kmetijo izgradila. Ker je Petrov oče poleg kmetije hodil v službo, je veliko dela na kmetiji opravila Petrova mama. »Po ljudski šoli sem obiskoval slovensko gimnazijo v Celovcu in med tednom živel v domu. Doma sem bil za konec tedna in seveda sem tedaj pomagal staršema, ki sta kdaj pa kdaj že komaj čakala, da sem prišel domov. Tedaj še ni bilo traktorja pri nas. Šele ko sem izpit za traktor opravil jaz, smo dobili doma traktor in s tem je veliko delovnih postopkov postalo lažjih.«

Kmetija družine Korpitsch je za današnje razmere majhna, šteje pet hektarjev obdelovalne površine in dva hektarja gozda. Peter se zaveda, da od teh površin – razen če bi pridelal kakšne posebne kulture – ni mogoče živeti. Osredotočil se je na samooskrbo. Za lastno porabo ima nekaj krav, ki dajejo vsak dan sveže mleko, nekaj prašičev in kur. Dom krasita star sadovnjak in domač vrt. »Zelo cenim te domače dobrote. Našo kmetijo vidim kot poseben privilej, ki mi vsako leto podari nešteto dobrot. Verjetno je v tem tudi nekaj razkošja, ki si ga privoščimo. Kakšna dobrina je to, da pridelamo svojo lastno hrano! Od mleka, mesa, jajc, krompirja, zelenjave, sadja in še mnogo več – vse je naše, pristno domače.« Dandanes to ni samoumevno, saj mnoge velekmetije že dolgo niso več samohranilne, pri Štefelcu pa je to ostalo tako, kakor je vedno bilo!

Ker površine niso tako velike, tudi ni potrebna posebna mehanizacija. Peter je prepričan, da je marsikatera kmetija v primerjavi s svojimi potrebami nadpovprečno mehanizirana. Premalo se kmetje poslužujejo strojnega krožka ali pa sosedske pomoči. Včasih se sprašuje, zakaj je običajno vlagati take visoke vsote vedno v najnovejšo mehanizacijo. »Naš traktor doma lepo služi istemu delu, kateremu je služil že tudi pred 20 leti. Ker imam manjše površine, si tudi lahko privoščim posebno nostalgijo, da polja posejem z roko. To je zelo poseben občutek, ko hodiš po polju in seješ. Ponavadi sejem zimsko žito. Pri tem delu se sprostim in sem tesno povezan z domačo zemljo.« V kmetijstvu danes pogreša ravno to povezanost. Zdi se mu, da je kmetom včasih odveč, da bi se ukvarjali z malenkostmi ali z ohranjanjem površin, ki niso enostavne za obdelovanje in ko bi bilo treba stopiti s traktorja. Kmetje so z boljšo mehanizacijo bolj udarni in lahko obdelujejo v krajšem času vedno več, kljub temu pa se mu ne zdi, da bi imeli več časa.

»Moje načelo v kmetijstvu je bilo vedno posredovati najinim otrokom ljubezen do kmetije in kmetovanja. Naprej sem želel posredovati vse znanje, ki sem ga dobil od staršev. Naša naloga je, da ohranimo, kar smo dobili, in da potem, ko pride čas, predamo vse to v mlajše roke. Če bi bila kmetija dana v najem, te povezanosti ne bi imel več in to bi čutili tudi najini otroci. Tako so zrasli s tem in videli, kaj lahko vse pridelaš sam in kakšne dobrote so to. Na ta način sva skupaj s Heli posredovala naprej tudi poseben odnos, ne le do zemlje in posestva, temveč do vseh dobrin, ki ti jih podari kmečko delo. Veselje in ljubezen do kmetovanja morajo posredovati starši, tako kot veselje do domače slovenske besede.«

»Sam imam zelo pozitiven odnos do kmetovanja. Morda, ker imam oboje: delo v službi in delo na kmetiji. Zelo sem vesel, ko si svoje možgane lahko prevetrim pri delu zunaj v naravi. To me sprosti, tedaj imam čas, da se stres iz službe lahko poleže. Tako me skrbi iz službe ne zasledujejo, in obratno, kadar me žuli kaj na kmetiji, lahko grem v službo,« pripoveduje Peter in je hvaležen za to kombinacijo.

Peter svojih otrok nikoli ni silil v kmetijstvo. Veseli ga, če mu iz lastnega interesa stojijo ob strani, vnašajo svoje ideje in ga po svojih zmožnostih krepko podpirajo. Zaenkrat pa kmetovanje uživa še Peter sam in si želi, da bi ostal zdrav. »Če si zdrav, lahko veselo opravljaš vsa dela, doma in v službi. In tako mi je in bo delo v veselje in ne v breme. Želim si, da bi ostalo še dolgo tako!«

»Unterschätzen wir nicht die Rolle der kleinen Betriebe!«

Peter Korpitsch ist vielen aus dem Bildungshaus »Sodalitas« in Tainach bekannt, wo er hauptpberuflich tätig ist. Zu Hause in Kristendorf bei Sittersdorf bewirtschaftet Peter mit seiner Familie eine kleine Landwirtschaft mit Mutterkuhhaltung im Nebenerwerb. Peter bezeichnet die Landwirtschaft als Hobby mit großem Zusatznutzen: »Wir sind in vielerlei Hinsicht Selbstversorger. Darin sehe ich auch die Besonderheit und Bedeutung in der Erhaltung kleiner landwirtschaftlicher Betriebe.«

Den Hof von seinen Eltern zu übernehmen war für Peter immer klar. Bereits als Kind hat er bei allen Tätigkeiten mitgeholfen und ist in alle Aufgaben hineingewachsen. Später war er der Erste am Hof, der mit einem Traktor die schweren Feldarbeiten erledigte. Obwohl der landwirtschaftliche Betrieb nicht so groß ist, hat Peter nie daran gedacht, damit aufzuhören. Sehr wichtig ist ihm, die positive Verbundenheit zur Arbeit in der Natur und für das eigene Wohlbefinden an seine Kinder weiterzugeben. »Es ist mir von großer Bedeutung, unseren Kindern die Landwirtschaft nicht als Zwang zu vermitteln. Wer sich dafür entscheidet, sollte dies aus Überzeugung und freiem Willen tun«, bekräftigt Peter, der eine sehr positive Einstellung zur Landwirtschaft hat. »Vielleicht sehe ich vieles anders, weil ich im Bildungshaus tätig bin und die beiden Arbeitsfelder sehr unterschiedlich sind. Die Arbeit in der Landwirtschaft ist für mich ein guter Ausgleich – körperlich und seelisch. In der frischen Luft und bei der Arbeit mit den Tieren kann ich abschalten und zum Büroalltag Abstand halten«, erzählt Peter.

Die sogenannten kleinen landwirtschaftlichen Betriebe haben eine besondere Bedeutung in Bezug auf die Erhaltung unserer Kulturlandschaft und landwirtschaftlichen Praxis. »Gerade auf solchen Betrieben wird wirklich jedes Grundstück gepflegt und auch der Bezug zum eigenen Produkt ist sehr stark. Sobald ein Betrieb seine Flächen verpachtet, ist das nicht mehr so. Für viele Nebenerwerbslandwirte scheinen das wichtige Beweggründe zu sein, um nicht mit dem Bewirtschaften aufzuhören«, meint Peter.

Franzi, Milka in Michael Kropiunig *kmetija pri Pulharju, Prtiče, Hodiše/Pertitschach, Keutschach*

December Dezember 2015

PONEDELJEK • MONTAG	TOREK • DIENSTAG	SREDA • MITTWOCH	ČETRTEK • DONNERSTAG	PETEK • FREITAG	SOBOTA • SAMSTAG	NEDELJA • SONNTAG
30	Natalija, Eligij 01	Bibijana 02	František Ks. 03	Barbara 04	Saba 05	49. ned., Nikolaj 2. adventna nedelja 06
Ambrož 07	Brezmadežna 08	Valerija 09	Melkijad 10	Damaz I. 11	Ivana Šentalska 12	50. ned., Lucija 3. adventna nedelja 13
Dušan, Janez 14	Kristina 15	Adela 16	Marjeta Š. 17	Gracijan 18	Urban V., Tea 19	51. ned.,Evgenij 4. adventna nedelja, 20
Peter Kanizij 21	Demetrij *zima* 22	Janez Kancij 23	sveti večer 24	božič 25	Štefan 26	52. ned., Janez Ev. 27
nedolžni otročiči 28	Tomaž 29	Evgen 30	Silvester 31	01	02	03

kozorog/*Steinbock* vodnar/*Wassermann* ribi/*Fische* oven/*Widder* bik/*Stier* dvojčka/*Zwilling* rak/*Krebs* lev/*Löwe* devica/*Jungfrau* tehtnica/*Waage* škorpijon/*Skorpion* strelec/*Schütze*

sekanje lesa *Holzschlagen* · presajevanje rastlin *Umtopfen und Umsetzen* · prilvanje rožam *Blumengießen* · gnojiti *Düngen* · rez sadnega drevja *Obstbaumschnitt* · sajenje dreves in grmov *Bäume und Sträucher pflanzen* · striženje las *Haare schneiden* · trebljenje plevela *Jäten und und Unkrautbekämpfung* · vkuhovanje, obiranje, skladiščenje sadja *Einkochen, ernten, lagern - Obsttage* · mlaj *Neumond* · polna luna *Vollmond*

Franz in Milka Kropiunig

kmetija pri Pulharju

Prtiče, Hodiše/Pertitschach, Keutschach

»Visoko cenimo raznolikost kmetijstva!«

V Prtičah pri Hodišah je Pulharjeva domačija družine Kropiunig. Danes ima kmetijo v najemu sin Michael, desetletja pa sta vodila kmetijo Franzi in Milka. Kmetija šteje štiri hektarje travnikov in polja ter 8,5 hektarja gozda. Pri Pulharju se je rodila Milka in ko ji je bilo dve leti, ji je umrl oče, ki ji je zapisal kmetijo. »Ni bilo enostavno zrasti v gotovosti, da bom kmetica in mlada Pulharca. Pot v nadaljnje šole mi je bila zaprta, zaključila sem osemletno ljudsko šolo, vedno pomagala na kmetiji in po šoli ostala doma. Tako je bilo tedaj,« se spominja Milka, ki je tesno povezana z domačo zemljo.

Franzi se je od Kruščeve domačije v Velinji vasi pri Bilčovsu priženil k Pulharju in že kmalu sta z Milko začela kmetijo obnavljati in ji dajati nova težišča. Franzija je na kmetiji vedno očaralo dejstvo, da si lahko podjeten na mnogih in zelo različnih področjih. Nekoč je bil Pulhar govedorejska kmetija z desetimi kravami molznicami in mladim govedom. Oddajali so mleko mlekarni in imeli nad 40.000 litrov mlečnega kontingenta. »To so bili časi, ko je pri nas še vsak kmetoval. Za razvoj smo nujno potrebovali površine za najem in prispeli smo do točke, ko teh površin ni bilo več na razpolago. Danes se je položaj obrnil, kmetov je vedno manj in površin je na pretek. A ob koncu 1980-ih let in v 1990-ih letih je pri nas še vsak sam kmetoval, tedaj te močne strukturne spremembe v kmetijstvu še ni bilo,« pripoveduje Franz in Milka. Že zgodaj sta za svojo čredo uredila hlev s prosto rejo in molziščem. S tem je delo za Milko bilo precej olajšano. S pristopom k EU so se okvirni pogoji za kmete znatno spremenili. Ker ni bilo na razpolago dodatnih površin, so Kropiunigovi začeli razmišljati o alternativah. V tistem času sta se tudi sinova Michael in Martin izučila v svojih poklicih in pokazala se je možnost, da se zaposlita doma. »Leta 1997 smo se odločili, da s pridelavo mleka nehamo in živino prodamo. Kupili smo žago, s katero smo potovali na delovišča. Tedaj je še bilo tako, da so kmetje šli v gozd in po načrtu posekali drevesa za konstrukcijski les in deske. Običajno je bilo, da se stavbe – bodisi hlevi ali hale – postavijo z medsosedsko pomočjo. Ko so hlodi bili pripravljeni, smo se pripeljali z žago in po načrtu nažagali potreben les, včasih pa smo tudi pomagali pri postavljanju poslopij. Danes je drugače. Delovnih sil na kmetijah skoraj ni več, konstrukcijski les tudi na kmetijah dokupujejo in gradijo v glavnem stavbe s kovinsko konstrukcijo ali lepljenim lesom,« pripoveduje Franz. Čeprav so se časi spremenili, je žaga ostala. Danes ne potuje več, kmetje in lastniki goznih parcel pa pripeljejo svoj les in Kropiunigovi jim nažagajo deske in konstrukcijski les. Po želji pridejo Kropiunigovi hlode tudi iskat na dom in strankam po opravljenim delu vrnejo žagani les.

Skozi vsa leta je Franz preko strojnega krožka delal usluge drugim kmetom. Zelo mu ugaja delo s stroji, predvsem pa, ker jih tudi sam zna popraviti. Pri Pulharju je veliko takih strojev, ki jih je Franz sam sestavil in razvil. Tako je vse prikolice za prevažanje sekancev naredil Franci sam, sam pa si je izdelal tudi eno prvih kurjav na sekance na Koroškem. Danes stoji na kmetiji že stroj za mletje koruznih storžev, ki so odpad pri žetvi zrnate koruze, storži pa postanejo material za segrevanje ali pa za izolacijo. Inovativnih idej pri Pulharju ne zmanjka!

Poleg žage ima kmetija sedaj več ekonomskih stebrov. Po eni strani je to pridelava sekancev za prodajo in za lastno ogrevanje, s katerim segrevajo tudi sosednje hiše. Dodatno ponujajo posek lesa in imajo na razpolago tudi lastno žičnico za delo v gozdnih strminah. Že od zgodnjih 1980-ih let pa imajo kombajn, s katerim delajo usluge vse poletje in jesen. »Svoj prvi kombajn sem kupil leta 1981. Dobil sem ga poceni, ker je izgorel, a jaz sem bil prepričan, da ga bom lahko popravil. Po treh mesecih mi je uspelo in začel sem z žetvijo na naših poljih in pri drugih kmetih,« pripoveduje Franz.

Pulharjevi svojih površin niso dali v najem. Na poljih, ki obsegajo približno dva hektarja, pridelujejo stare vrste žita za peko kruha. Na poljih rastejo ajda, pravrsta rži in pira. »Bila sem prva tukaj pri nas, ki sem se začela ukvarjati s piro. Ko smo prodali živino, sem svojim moškim na kmetiji postavila pogoj, da moramo ohraniti naša polja. Ubogali so me in od takrat jih vedno posejemo s temi starimi žiti. Doma je Franzi pripravil primerne prostore, kjer žita čistimo, luščimo piro in jih meljemo. Vse stroje za to je Franzi predelal, popravil in jih prilagodil za naše potrebe. Iz moke spečemo kruh in ga tudi prodamo. Vsako leto pa shranimo dovolj semena za setev v naslednjem letu. Dejansko smo na tem področju neodvisni. Imamo kruh najvišje kakovosti in žito z najvišjo rodovitnostjo,« pripoveduje Milka. Vse to znanje ponuja Milka tudi drugim, saj je že marsikoga naučila, kako peči domač kruh iz domačega žita.

»Wir schätzen die Vielfalt in der Landwirtschaft!«

Die Landwirtschaft von Familie Kropiunig liegt in Pertitschach in der Gemeinde Keutschach/See und blickt auf eine vielseitige Hofgeschichte zurück!

In den 1980-er und 1990-er Jahren wurde der Hof als Milchviehbetrieb geführt. Mitte der 1990-er Jahre wurde klar, dass eine Vergrößerung des Betriebes durch Zupachtung in unmittelbarer Nähe nicht möglich sein wird. Mit 10 Kühen und deren Nachzucht sahen sich Milka und Franz nicht für die Zukunft gerüstet und stellten ihren Betrieb um.

Die Rinder wurden verkauft und eine Wandersäge angeschafft. »Das war im Jahr 1997. Unsere beiden Söhne Martin und Michael haben damals gerade ihre Lehrabschlüsse gemacht und mit der Wandersäge hatten wir die Möglichkeit beide im eigenen Betrieb anzustellen. Mit der Säge waren wir dann direkt bei den Betrieben und haben vor Ort unsere Arbeit erledigt. Damals hat man so gebaut. Aus dem Wald kam das eigene Holz, das wurde gesägt und dann wurden die Gebäude in Nachbarschaftshilfe aufgebaut. Heute sind diese Zeiten vorbei. Und wir haben die Säge nun bei uns am Hof und sägen hier nach Bedarf für unsere Kunden«, erzählt Franz.

Heute ist die Forst– und Holzarbeit das Haupteinkommen des Betriebes und mit den eigenen Hackschnitzeln werden auch die Nachbarhäuser geheizt. Auch im Sommer gibt es viel zu tun, denn da sind die Kropiunigs auf Mähdreschern anzutreffen, mit denen sie in der Region lohndreschen. Wenn man den Pulcharhof besucht, wird einem sofort klar, hier ist man seiner Zeit voraus. »Viele Maschinen habe ich selbst gebaut. Alle Geräte, die im Einsatz sind, reparieren wir selbst! Wenn ich etwas interessantes sehe, dass mir sinnvoll erscheint, versuche ich das auch zu Hause in Eigenkonstruktion zu bauen«, erklärt Franz.

Die Verbindung zum eigenen Boden ist geblieben. »Unsere Felder und Wiesen haben wir behalten und nicht verpachtet. Auf den Äckern bauen wir alte Getreidesorten, wie Dinkel, Buchweizen und Urroggen an. Alle Getreidearten vermehre ich selbst und erhalte die Fruchtbarkeit der Samen. Aus dem Korn mahle ich hochwertige Mehle und verarbeite diese weiter zu reichhaltigem Bauernbrot«, erzählt Milka. Bei der Getreideverarbeitung wird auch das Können von Franz sichtbar. So sind Mühlen, Putzmaschine und Entspelzungsmaschine von Franz für die Bedürfnisse am Pulcharhof angepasst. »Die Geräte habe ich von anderen Betrieben gekauft und für uns adaptiert. So geschehen alle Arbeitsschritte direkt bei uns am Hof!«, erzählt Franz.